

töt, osoitti tulojen vähennystä 221,575: 80 markkaa. Vähennys oli kuitenkin muodollista laatua, kun ei enää laskettu ¹⁾ vuokria kunnan laitosten käyttämistä huoneistoista. Rakennusten ja tilusten vuokrat kohosivat 500,000 markalla 1,400,000 markkaan, siihen luettuna vastaostetun ²⁾ VI kaupungin osan tehdaskorttelin n:o 177 vuokra. Maanviljelyslautakunnan hoitamista tiloista odotettiin tuloja vain 3,092,114 markkaa edellisen vuoden budjetin 3,752,753 markan sijasta. Mitä tulee luonnonpuistoihin lisättiin tuloja Korkeasaaresta ja Mustikkamaasta, jotavastoin tulojen Seurasaaresta arvioitiin alenevan. Kauppaneuvos Borgströmin puistossa olevan uuden kioskin vuokra laskettiin 1,000 markaksi. Uusi oli Luontoisedut niminen tilityserä, joka merkittiin 59,480 markan määräisenä. Sekalaista nimisen luvun tulot olivat muutoin entisellään, mutta korotettiin erä Kadun erilleen aitaamisesta rakennustarkoituksiin 75,000 markalla 100,000 markkaan. Tämän osaston tulot olivat kaikkiaan 12,420,908 markkaa.

Yhdennessätoista osastossa, Sekalaiset tulot, korotettiin erä Rakennustarkastuksen toimitusmaksut 65,000 markalla 150,000 markkaan, ja valtion asevelvollisten perheille suoritettavan korvauksen arvioitiin nousevan 360,000 markkaan 1923 vuoden budjetin 200,000 markan määrän sijasta. Yhdennentoista osaston tulosääntö päättyi 1,908,201 markkaan, ollen lisäannus edelliseen vuoteen verraten 74,920 markkaa.

Kahdennentoista osaston, Verotus, kohdalle merkittiin se määrä, mikä oli kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotettava, 110,865,423: 62 markan määräisenä 1923 vuoden rahasäännön 124,258,459: 29 markan sijasta, ollen siis vähennys 13,393,035: 67 markkaa.

C. Muut asiat.

J. V. Snellmanin muistopatsaan vastaanottaminen. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta ilmoitti ³⁾ valtuuston puheenjohtajan kaupunginvaltuuston puolesta vastaanottaneen Suomen pankin edustalla olevan J. V. Snellmanin muistopatsaan toukokuun 12 p:nä toimitetussa paljastusjuhlatilaisuudessa, jolloin patsas oli luovutettu Helsingin kaupungille.

Viron vapaussodassa kaatuneitten suomalaisten muistoksi pystytetyn muistopatsaan vastaanottaminen. Valmisteluvaliokunta ilmoitti ⁴⁾ kaupunginvaltuuston puheenjohtajan kaupungin puolesta niinikään vastaanottaneen Viron hallituksen Vanhan kirkon puistikoon Viron vapaussodassa kaatuneitten suomalaisten haudalle pystyttämän muistopatsaan toukokuun 27 p:nä toimitetussa patsaan paljastustilaisuudessa.

Kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen ratkaisemattomien asiain luettelo. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, joulukuun 31 p:nä 1922 ratkaisematta olevain asiain luetteloa ⁵⁾ päätti ⁶⁾ valtuusto luettelosta poistaa raittiuseläinlaitoksen esityksen lautakunnan raittiudenvalvojain asettamisesta ylimääräisiksi poliisikonstaapeleiksi Malmille, Espooseen, Huopalahteen ja Helsingin nimismiespiiriin, sosialilautakunnan väliaikaisen asunto-osaston esityksen vuokrantarkkailulautakunnan johtosäännön vahvistamisesta sekä Finlands bevaknings- och stängningsaktiebolag nimisen yhtiön anomuksen

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 119. — ²⁾ S:n siv. 16. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 7 §. — ⁴⁾ S:n 30. 5. 17 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 21. 3. 9 §.

saada korvausta vastaan ottaa suorittaakseen kaupungin rakennusten ja yleisten paikkain vartiointiin.

Sen ohessa päätti valtuusto kehoittaa rahatoimikamaria jouduttamaan lausunnon antamista Kansan näyttämön anomuksesta X kaupunginosan korttelissa n:o 297 Pitkäsillanrannan varrella olevain tonttien n:ojen 3 ja 5 luovuttamisesta.

Rakennusjärjestysten muutosta koskevain asiain valmistelu. Maistraatin huomautettua, että kaupunginvaltuusto viime aikoina oli vahvistanut muutoksia kaupungin ja siihen yhdistettyjen alueitten rakennusjärjestyksiin sekä tehnyt päätöksiä, jotka läheltä koskivat rakennustoimintaa kaupungissa ilman että maistraattia, jonka viime kädessä tuli soveltaa uudet määräykset, tai rakennustarkastusta, jonka oli valvottava niiden noudattamista, oli kuultu asiassa, päätti ¹⁾ valtuusto vastedes varata maistraatille ja rakennustarkastuskonttorille tilaisuuden lausunnon antamiseen tuollaisista asioista, ennenkuin valtuuston päätös tehtiin.

Esitys rakennusjärjestyksen muuttamisesta. Suomen arkkitehtiiliton Helsingin osasto oli esityksessään kaupunginvaltuustolle huomauttanut, että voimassa olevaan rakennusjärjestykseen sisältyvä oikeus m. m. aikaisemmin määrätyn kerrosluvun lisäksi sisustaa ullakkokerros asuntotarkoituksiin oli myönnetty edellyttäen, että ullakkokerros, joka muodosti rakennuksen huipun ja siis painoi leimansa rakennuksen ulkoasuun ja koko katukuvaan, saisi rakennustaiteellisesti kouluutetun käsittelyn. Puheenalainen oikeus ei siis tarkoittanut, että rakennuksia lisättäisiin pinta-alansa puolesta alapuolisten kerrosten veroisella kerroksella. Ei myöskään olisi pyrittävä tästä kerroksesta saamaan mahdollisimman paljon vuokratuloja rakennuksen ulkoasun kustannuksella. Näitä näkökohtia ei kuitenkaan ollut tarpeeksi otettu huomioon kaupungin viimeaikaisessa rakennustoiminnassa, minkä johdosta eritoten suurin osa Töölön kaupunginosan rakennuksista teki masentavan vaikutuksen. Rakennusjärjestys tosin myönsi yleisten rakennusten ylihallitukselle oikeuden arvostella rakennusten ulkoasua taiteellisessa suhteessa, mutta tämä oikeus oli jossain määrin rajoitettu edellämainitulla säännöksellä. Jottei mainittu epäkohta odotettavissa olevan vilkkaamman rakennustoiminnan aikana pääsisi pitemmältä jatkumaan ja painamaan ikävän leimansa uusiin kaupunginosaan, esitti osasto, että valtuusto ryhtyisi toimenpiteisiin sellaisen muutoksen aikaansaamiseksi rakennusjärjestykseen, että yleisten rakennusten ylihallitukselle varattaisiin vapaa harkintavalta ullakkokerroksien rakennustaiteellista puolta arvostellessaan, joutumatta tällöin ristiriitaan rakennusjärjestyksen määräysten kanssa.

Rahatoimikamari, joka asiasta oli hankkinut lausunnon sekä mainitulta ylihallitukselta että rakennustarkastajalta ja kaupungin yleisten töiden hallitukselta, joista lausunnoista m. m. kävi ilmi, että oli tarpeen saada muutoksia rakennusjärjestykseen muissakin kohdin, lähetti viimemainitun hallituksen ehdotuksesta asiakirjat maistraatille anoen, että maistraatti ryhtyisi toimenpiteisiin rakennusjärjestyksen uudistamiseksi ja sen yhteydessä myöskin ottaisi käsiteltäväkseen arkkitehtiiliton herättämän kysymyksen. Tästä kamari lähetti ²⁾ ilmoituksen kaupunginvaltuustolle.

Oikeus tonttia rakennettaessa poiketa rakennusjärjestyksestä. Sosialilautakuntaa ja rahatoimikamaria kuultuaan oikeutti ³⁾ kaupunginvaltuusto Vallilan korttelissa n:o 547 olevan Pernajantien tontin n:o 7 omistajan, viilaa ja H. Saa-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17. 10. 4 §. — ²⁾ S:n 14. 11. 24 §. — ³⁾ S:n 13. 6. 41 §.

ren tonttia rakennuttaessaan poikkeamaan Vallilan rakennusjärjestyksestä sikäli, että teetettävän rakennuksen katonharja ja kattolista tulivat naapuritontin n:o 9 rakennuksen tasalle.

Weckselltien tontin n:o 1 rakennusvelvollisuus. Liikemies I. Falin, joka oston kautta oli saanut haltuunsa VI kaupunginosan korttelissa n:o 228 olevan Weckselltien tontin n:o 1, jonka rahatoimikamari vuonna 1911 oli myynyt toiselle henkilölle, oli vuonna 1921 kamarilta m. m. anonut lisämaksun määräämistä siltä varalta, että kamari luopuisi vaatimuksesta tontin rakennuttamiseen nähden ja oikeuttaisi hänet rakennuttamaan sen vasta silloin, kun hän sen hyväksi näki. Vastaukseksi oli kamari m. m. ilmoittanut, että hakija oli oikeutettu pitämään tonttia rakentamatta kesäkuun 1 p:än 1924, jos hän kamarille suoritti 20 % alkuperäisestä tontin kauppahinnasta. Tämän johdosta oli hakija, jonka mielestä hänen omistusoikeuttaan ei rajoittanut minikäänlainen velvollisuus rakennuttaa tontti, anonut, että valtuusto määräisi, ettei puheenalaiseen tonttiin nähden ollut olemassa laillisesti vahvistettua ehtoa sen määräaikaisesta rakennuttamisesta; jos valtuusto kuitenkin katsoisi, että tällainen tontin omistajaa velvoittava määräys oli olemassa, anoi hakija, että valtuusto määräisi puheenalaisen ehdon poistamiseksi.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto evätä hakijan anomuksen.

Lausunto Antinkadun tontin n:o 19 rakennuttamisesta. Svenska folkskolans vänner yhdistyksen IV kaupunginosan korttelissa n:o 77 olevan Antinkadun tontin n:o 19 omistajan opetusministeriölle tekemän anomuksen johdosta saada rakentaa mainitulle tontille julkisivu viereiselle suomalaisen oopperan tontille päin päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, sittenkun kaupungin yleisten töiden hallitus ja rahatoimikamari olivat antaneet lausuntonsa asiasta, lausunnossaan mainitulle ministeriölle huomauttaa katsovansa olevan jättäminen ratkaisematta kysymys tontin n:o 19 rakennuttamisesta, kunnes valtion ja kaupungin välinen tilusvaihtokysymys, joka myöskin koski oopperatontteja, oli lopullisesti ratkaistu.

Raitiotiekäyttöä varten annetusta sähkövirrasta suoritettavan korvauksen vahvistus. Sittenkun kaupunginvaltuusto 1922 vuoden budjettia käsitellessään oli kehoittanut³⁾ rahatoimikamaria ryhtymään sensuuntaisiin toimenpiteisiin, että raitiotiekäyttöä varten annetusta sähkövirrasta suoritettava korvaus saatettaisiin enemmän vallitsevan hintatason mukaiseksi, ilmoitti⁴⁾ kamari, että kumpikin sopimuspuoli nyttemmin oli hyväksynyt olemaan voimassa viisi vuotta, tammikuun 1 p:stä 1923 lukien, ehdotuksen, jonka kamarin asettama komitea oli laatinut sähkölaitoksen sekä raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön välisen sähkövirran hankintasopimuksen 2 §:n sellaiseksi muutokseksi kuin valtuusto oli tarkoittanut.

Sähkövirran antoa kaupungin ulkopuolella koskevat sopimukset. Sähkölaitoksen esityksestä oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus kaupunginvaltuustolle esittänyt, että hallitus saisi ratkaista sähkövirran antoa kaupungin ulkopuolelle koskevia kysymyksiä, jotka siihen asti oli alistettu valtuuston ratkaistaviksi. Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon päätti⁵⁾ valtuusto oikeuttaa hallituksen pitämään sähkövirran antoa kaupungin ulkopuolelle koskevat sopimukset sekä tekemään niihin sellaisia muutoksia, jotka eivät ole periaatteellista laatua eivätkä koske melkoisesti lisättyjä voimamääriä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 25 §. — ²⁾ S:n 13. 6. 3 §. — ³⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 143. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 8 §. — ⁵⁾ S:n 18. 4. 15 §.

Ehdotus kaupunkikuntien keskushallinnon uudestijärjestämiseksi. Suomen kaupunkiliiton pyydettyä kaupunginvaltuustolta lausuntoa erään valtionkomitean laatimasta ehdotuksesta kaupunkikuntien hallinnon uudestijärjestämiseksi päätti¹⁾ valtuusto asettaa valiokunnan²⁾ laatimaan ehdotusta asiasta annettavaksi lausunnoksi. Valiokunnan ehdotus ei saapunut valtuustolle vuoden varrella.

Avoimiksi tulleiden kunnallisten virkain haettaviksi julistamistapa. Aloiteten kunnallisten virkain lakkauttamisen jatkamiseksi oli rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle esittänyt, etteivät kunnalliset laitokset saisi julistaa haettaviksi avoimiksi tulleita virkoja, ennenkuin kaupunginvaltuusto, milloin virka oli valtuuston täytettävä, ja muissa tapauksissa kamari, oli antanut siihen suostumuksensa.

Tämän johdosta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että sellaisia avoimiksi tulleita kunnallisia virkoja, mitkä on täytettävä oltuaan julistettuina haettaviksi määräjän kuluessa, ei saa rahatoimikamarin luvatta julistaa haettaviksi, ollen kamari, ellei tuollaista lupaa anneta, velvollinen alistamaan päätöksensä valtuuston harkittavaksi, jos virka on valtuuston täytettävä, ja muissa tapauksissa aikanaan tekemään valtuustolle esityksen viran uudestijärjestelystä tai lakkauttamisesta, ja oli tämä määräys oleva voimassa 1923 vuoden loppuun. Tämän yhteydessä päätti valtuusto ilmoittaa asianomaisille lauta- ja johtokunnille sekä laitoksille aikomuksenaan olevan lakkauttamalla tarpeettomia virkoja saada aikaan säästöjä menosääntöön ja saattaa niiden tietoon siinä tarkoituksessa tekemänsä päätöksen sekä samalla kehoittaa niitä, myöskin mikäli muita toimia koski, mahdollisuuden mukaan pyrkimään vähentämään näiden lukua.

Kaupungin virastojen työajan järjestäminen. Esityksessään kaupunginvaltuustolle huomautti rahatoimikamari, että kaupunki, sittenkun viranpitäjien palkkoja 1922 vuoden palkanjärjestelyssä oli melkoisesti parannettu, oli oikeutettu vaatimaan heiltä suurempaa työtehoa kuin ennen, missä tarkoituksessa virastojen työaikaa olisi pitennettävä, samalla olisi virastojen viran-toimitusaika saatettava yhdenmukaisemmaksi. Tällöin olisi muutamin muutoksin sovellettava valtion virastoille vahvistettu järjestelmä, jonka mukaan päivittäinen työaika oli 6 tuntia (klo 10—4), johon sisältyi ½ tunnin virkistysaika, paitsi lauantaisin ja juhlapäivänaattoina, jolloin työaika oli 4 tuntia (klo 10—2). Kamari oli kaupungin virastojen työajan ajatellut 6½—7 tunniksi, josta tehokasta työaikaa 6 tuntia, paitsi lauantaisin ja juhlapäivänaattoina, jolloin tehokas työaika olisi 5 tuntia ja kesällä 4 tuntia. Nämä määräykset oli kohdistettava sellaisiin viranpitäjiin, jotka kokonaan tai pääasiallisesti suorittivat kanslia-, toimisto-, konttori- tai muita sisätöitä, eikä täten määrätty työaika saisi vähentää viranpitäjän velvollisuutta tarpeen vaatiessa korvauksetta suorittaa ylityötä, jollei se vaatinut pitkää aikaa. Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto määräisi niitten viranpitäjien varsinaisen tehokkaan työajan, jotka pääasiallisesti toimivat yllämainitunlaisessa työssä, vähintään 6-tuntiseksi, paitsi lauantaisin sekä juhla- ja pyhäaattoina, jolloin se olisi 5-tuntinen ja kesä—elokuun aikana 4-tuntinen, ollen kamarilla oikeus erinäisissä tapauksissa pyhien välisinä arkipäivinä myöntää työstä täydellinen vapautus, sekä oikeuttaisi kamarin asianomaisia viranomaisia kuultuaan määräämään kaupungin eri laitosten varsinaisen työajan yllämainittuja periaatteita ja yhdenmukaista työaikaa silmällä pitäen, jossa tarkoi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 21 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 164. — ³⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 6 §.

tuksessa viranpitäjän palvelusehtosäännön 7 §:ä olisi eräissä kohdin muutettava.

Sittenkun muutamat kaupungin isommat virastot olivat lausuneet mielensä rahatoimikamarin ehdotuksesta, antoi kamari valmisteluvaliokunnan pyynnöstä uuden lausunnon osin valiokunnassa tehdystä ehdotuksesta, että tehokas työaika määrättäisiin $6\frac{1}{2}$ tunniksi paitsi lauantaisin ja pyhäpäivien edellisinä päivinä, jolloin se olisi $5\frac{1}{2}$ tuntia ja kesällä 5 tuntia, osin niistä poikkeuksista, jotka olisi tehtävä työaika koskevista yleisistä määräyksistä. Pysyen ehdotuksessaan työaikaan nähden huomautti kamari, ettei 6-tunnin työaikaa olisi määrättävä kaikille yllämainittuun ryhmään kuuluville viranpitäjille. Niiden joukossa oli nimitäin osin semmoisia, joille määrättyä työaikaa ylipäätään ei käynyt vahvistaminen, osin semmoisia, joiden virkaasioissa usein täytyi poistua virastoistaan, osin vihdoin sellaisia, joiden työnsä laadun johdosta täytyi suorittaa se aikana, jolloin yleisöä ei vastaanotettu. Olisi kuitenkin perin vaikea luetella näitä viranpitäjiä, minkä johdosta asianomaisten virastojen itsensä pitäisi järjestää puheenalainen asia. Mainittuun laatuista virastoja ja virkamiehiä olivat maistraatti, raastuvanoikeus, ulosottolaitos, kaupunginvaltuuston kanslia, rahatoimikamarin johtajat ja sihteerit, palolaitos, kaupunginlääkärit, terveystoimisto, sairaalat, opetuslaitokset, kaupungin kirjasto, eräät rakennuskonttorin ja teknillisten laitosten insinöörit ja arkkitehdit y. m.

Sittenkun valmisteluvaliokunta oli ehdottanut rahatoimikamarin ehdotuksen hyväksyttäväksi siten muutettuna, ettei päätös koskenut maistraattia, raastuvanoikeutta eikä kaupunginvaltuuston kansliaa, päätti ¹⁾ valtuusto palauttaa asian valiokuntaan.

Toimenpiteitä uuden kielilain johdosta. Sen johdosta että Helsingin kaupunki kesäkuun 1 p:nä 1922 annetun kielilain mukaan, joka astui voimaan 1923 vuoden alusta, kuului siihen kaksikielisten kuntain ryhmään, joissa vähemmistö on vähintään $\frac{1}{3}$ koko asukasluvusta, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta:

että kaupunginvaltuuston pöytäkirjat on laadittava suomeksi ja ruotsiksi;

että kaupunginvaltuuston esityslistat ja painetut asiakirjat on laadittava suomeksi ja ruotsiksi;

että johto- ja ohjesäännöt sekä muut valtuuston esityslistain liitteet on esiteltävä suomeksi ja ruotsiksi; sekä

että tilastokonttorin julkaisuissa on kielellisessä suhteessa noudatettava niistä tätä ennen voimassa olevia määräyksiä.

Tämän yhteydessä kehoitti valtuusto, velvoittaen asianomaiset johto- ja lautakunnat saattamaan lomakkeensa, leimasimensa ja ilmoituskilpensä sopusointuun kielilain säännösten kanssa, niitä valtuustolle lähettämään lausuntonsa siitä, oliko niiden pöytäkirjat laadittava yksi- vai kaksikielisinä, ja oli valmisteluvaliokunnan sen jälkeen tehtävä valtuustolle ehdotus asiasta.

Tämän johdosta myöhemmin tekemässään ehdotuksessa esitti valmisteluvaliokunta, että kaupunginvaltuusto olisi käyttämättä kielilain 15 §:n 2 kohdan sille myöntämää oikeutta määrätä, että kunnan viranomaisten pöytäkirjat on laadittava molemmilla kielillä rinnan. Valiokunnan vähemmistö esitti kuitenkin valtuuston päätettäväksi, että maistraatin, palotoimikunnan, verotusvalmistelukunnan, valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan, tyttöjen

¹⁾ Valt. pöytäk. 28. 11. 18 §. — ²⁾ S:n 7. 2. 4 §.

ammattikoulun johtokunnan, työväenopiston yhteisen johtokunnan ja museolautakunnan pöytäkirjat on näiden viranomaisten lausuntojen mukaisesti laadittava molemmilla kielillä rinnan.

Valmisteluvaliokunnan ehdotuksen kaupunginvaltuusto palautti¹⁾ valio-kuntaan.

Lausunto kutsuntapiirijakoehdotuksesta. Uudenmaan läänin ensimmäisen kutsuntapiirin kutsuntalautakunta oli maistraatilta pyytänyt lausuntoa ehdotuksesta maan kutsuntapiirijaoksi, ja oli maistraatti sen johdosta vaatinut lausuntoa kaupunginvaltuustolta. Rahatoimikamarin lausuttua mielensä asiasta, antoi valtuusto sen suuntaisen lausunnon²⁾, että Helsingin kaupungin olisi muodostettava eri kutsunta-alue.

Kaupunginvaltuuston uusi työjärjestys. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan laatiman ehdotuksen valtuuston uudeksi työjärjestykseksi valtuusto vahvisti³⁾ noudatettavaksi, ollen kuitenkin uuden työjärjestyksen 13 § sovellettava vasta 1924 vuoden alusta.

Uusi kaupunginvaltuuston kanslian johtosääntö. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan laatiman ehdotuksen valtuuston kanslian uudeksi johtosäännöksi valtuusto eräin pienin muutoksin vahvisti⁴⁾ noudatettavaksi.

Uudet kaupunginvaltuuston kanslian viranpitäjän nimitykset. Vahvistaessaan kaupunginvaltuuston kanslian uuden johtosäännön⁵⁾ päätti⁶⁾ valtuusto, että kanslian notaarin nimitys oli muutettava kielenkääntäjäksi, kanslistin nimitys kirjaajaksi ja kanslia-apulaisten nimitys kanslisteiksi.

Julkaisu Helsingin kaupunginvaltuuston toimintaa koskevina määräyksineen. Vahvistaessaan kaupunginvaltuuston uuden työjärjestyksen ja valtuuston kanslian uuden johtosäännön⁷⁾ päätti⁸⁾ valtuusto, että ne ynnä voimassa olevan kaupunkien kunnallislain kaupunginvaltuuston työtapaa koskevat osat, sekä valtuuston tammikuun 28 p:nä 1919 vahvistamat⁹⁾ säännökset, joita on noudatettava kaupunginvaltuuston ja muiden kunnallisten hallitusten suhteellisia vaaleja toimitettaessa, valtuuston kanslian toimesta painatettaisiin yhtenä vihkona valtuuston ja muiden kunnallisten hallintoelinten tarpeisiin.

Rahatoimikamarin ohjesäännön muutos. Rahatoimikamarin esityksestä päätti¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyä ja valtioneuvostolta anoa vahvistusta erinäisille kamarin lokakuun 5 p:nä 1921 vahvistetun ohjesäännön 4 §:n 2 kohdan ja 10 §:n 1 kohdan muutoksille.

Sisäasiainministeriö vahvisti¹¹⁾ toukokuun 28 p:nä ehdotetut muutokset.

Rahatoimikamarin asiamiesosaston rahanperintätoiminnan uudestijärjestäminen. Esityksessään kaupunginvaltuustolle huomautti rahatoimikamari selvitellessään rahanperijä E. W. Törnströmin kavallusasiaa¹²⁾ havainneensa, että oli tarpeen uudestijärjestää kamarin asiamiesosaston rahanperijäntoimi ja sen yhteydessä tehdä erinäisiä muutoksia sen johtosääntöön. Tämän johdosta oli kamari m. m. ottanut harkittavakseen, eikö olisi sopiva siirtää mainittu toimi rahatoimikonttorin alaiseksi, ja olivat sekä kaupunginkamreeri että kaupunginkassanhoitaja tehneet tämän suuntaisia ehdotuksia, edellinen toimen antamisesta kamreerin ja jälkimmäinen kassanhoitajan alaiselle henkilölle. Kamari oli kuitenkin tullut siihen tulokseen, että kaikki maksamatto-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 4 §. — ²⁾ S:n 16. 5. 5. §. — ³⁾ S:n 18. 4. 3 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 36. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 3 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 40. — ⁵⁾ Ks. edell. asiaa. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 3 §. — ⁷⁾ Ks. edellä. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 3 §. — ⁹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 145. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 4. 4. 11 §. — ¹¹⁾ S:n 22. 8. 3 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 79. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. siv. 70.

main saatavain perimiset olisi siirrettävä kamarin asiamiehelle ja rahanperijäntoimi kokonaan lakkautettava. Asiamiehen lisääntyneeseen työtaakkaan nähden olisi välttämätöntä, että hän saisi avukseen notaarin, jonka velvollisuutena olisi asiamiehen määräysten ja ohjeiden mukaan hoitaa hänelle puheenalaisella osastolla uskottuja tehtäviä sekä sen lisäksi läpikäydä ja tarkastaa kamarin notariaattiluettelo sekä laatia ja toimittaa siitä tehtävät otteet. Kamari esitti kaupunginvaltuustolle, että kamarin asiamiesosastolle rahanperijäntoimen sijaan perustettaisiin notaarin virka, joka luettaisiin 10 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvaksi, sekä että valtuusto tämän yhteydessä hyväksyisi kamarin laatiman ehdotuksen sen johtosäännön 10, 23 ja 24 §:n muutoksiksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ kaikilta kohdin tähän esitykseen.

Ehdotus erinäisten johto- ja lautakuntien sihteerintointien yhdistämisestä. Kirjelmässään²⁾ kaupunginvaltuustolle huomautti rahatoimikamari käsitellessään kunnallisten johto- ja lautakuntain kirjelmiä usein havainneensa, ettei niissä ollut riittävää selvitystä eikä perustelua sekä että ne olivat suuressa määrin puutteellisia kunnallispoliittisiin näkökohtiin ja kunnassa vallitsevaan käytäntöön nähden. Useissa tapauksissa tämä johtui siitä, että johto- ja lautakuntien sihteerintointia hoitivat sivutoimina henkilöt, joiden päätyö ja -harrastus oli toisilla toiminta-aloilla. Useimmat johto- ja lautakuntain sihteerit olivatkin vakinaisessa valtionvirassa olevia lakimiehiä. Näiden epäkohtien poistamiseksi ja kunnallishallinnon yhdenmukaisuuden kannalta olisi sopiva vähentää puheenalaisten virkain luku kahdeksi, jotka olisivat vakinaisia virkoja ja asetettaisiin rahatoimikamarin alaisiksi. Kamari oli ajatellut, että näistä sihteeistä, jotka voisivat olla nimeltään kaupungin- tai kunnallissihteerit ja jotka sijoitettaisiin 14 vakinaiseen palkkaluokkaan, toinen toimisi kaupungin yleisten töiden hallituksen, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen, satamahallituksen, puhtaanapitohallituksen ja kansanlastentarhain johtokunnan sihteerinä, jota vastoin toinen hoitaisi terveydenhoito- lautakunnan, sairaalaylihallituksen ja eri sairaalain hallitusten, raittiuslautakunnan, urheilulautakunnan ja musiikkilautakunnan sihteerintehtävät. Jos näiden sihteerien aika sallisi, olisi rahatoimikamari oikeutettava käyttämään heitä muidenkin töittensä suorittamiseen. Uudestijärjestely ei koskisi holhouslautakuntaa eikä palotoimikuntaa. Kamari esitti:

että yleisten töiden, teknillisten laitosten, puhtaanapito- ja satamahallitusten, sairaalaylihallituksen, terveydenhoito-, raittius-, musiikki- ja urheilulautakuntain sekä kansanlastentarhain johtokunnan sihteerit sanottaisiin irti heinäkuun 1 p:än 1923;

että mainitusta päivästä lautakuntiin perustettaisiin kaksi 14 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvaa sihteerin virkaa ja jotka, sittenkun virat rahatoimikamarin toimesta ovat olleet haettaviksi julistettuina, kamari täyttäisi asianomaisia lautakuntia kuultuaan;

että kaupunginvaltuusto päättäisi näiden virkojen haltijat asetettaviksi lähinnä rahatoimikamarin alaisiksi, mutta pöytäkirjanpitoon ja asiakirjain laatimiseen ja toimittamiseen nähden asianomaisten lautakuntien alaisiksi;

että yllämainittujen hallitusten, lauta- ja johtokuntien johtosäännöt muutettaisiin siten, että kussakin niistä sihteerin tehtävistä huolehtii kaupunginsihteerit; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 6. 11 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 79. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

että rahatoimikamari oikeutettaisiin asianomaisia lautakuntia kuultuaan tekemään ehdotus lautakuntain sihteerien johtosäännöiksi.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto evätä rahatoimikamarin esityksen.

Kaupungin rakennusten ja rakennettujen tilusten sekä kaupungin työväenasuntojen isännöitsijäntoimen uudestijärjestäminen. Rahatoimikamari oli kaupungin rakennusten, joita oli n. 1,000, hoitoon nähden ehdottanut sellaista muutosta, että Vallilan kunnallisia työväenasuntoryhmiä hoitamaan palkattaisiin erityinen isännöitsijä, jota vastoin kunnallisten työväenasuntojen siihenastinen isännöitsijä, kamreeri G. Weckman pysytettäisiin Hietaniemen- ja Kristiinankadun varrella ja Harakan saarella olevain asuntojen sekä Kuntähden ent. lentoparakkien isännöitsijänä; muita kaupungin omistamia kiinteistöjä hoitaisi, kuten aikaisemmin, talojen isännöitsijä, lukuunottamatta sellaisia sairaala-, kansakoulu- y. m. rakennuksia, joita hoitivat erityiset laitokset ja taloudenhoitajat, sekä lukuunottamatta raatihuonetta ja entistä seurahuonetta, joita siihenastinen taloudenhoitaja edelleen hoitaisi. Sittenkun kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta, joka oli katsonut olevan mikäli mahdollista keskittäminen kaupungin talojen hoito harvalukuisempiin käsiin, senjälkeen oli palauttanut asian rahatoimikamariin, ehdotti kamari, että kaikkien sosialilautakunnan valvonnan alaisten työväenasuntojen hoito uskottaisiin yhden ainoan 10 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvan isännöitsijän haltuun, sekä raatihuoneen ja ent. seurahuoneen taloudenhoitajan toimi lakkautettaisiin ja tämän taloudenhoitajan tehtävät annettaisiin talojen isännöitsijälle, jonka virka olisi siirrettävä vakinaisten viranpitäjiin 11 palkkaluokkaan. Sosialilautakunta taas esitti, että Vallilan ja Hermannin (ent. lentoparakit) työväenasuntoja varten asetettaisiin erityinen isännöitsijä, jonka tulisi asua jossakin Vallilan rakennusryhmään kuuluvassa rakennuksessa ja joka luettaisiin 11 vakinaiseen palkkaluokkaan, mutta Hietaniemen- ja Kristiinankadun varrella sekä Harakan saarella olevain työväenasuntojen isännöitsijänä pysytettäisiin kamreeri Weckman 10,800 markan vuosipalkoin. Huomauttaen kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättäneen²⁾ vuodeksi 1923 maksutta luovuttaa huoneen henkilölle, joka ottaisi johtaakseen lasten leikkejä ja avustaakseen työläisten vaimoja neuvoilla ja ohjeilla kotien hoitoa koskevissa kysymyksissä, ehdotti sosialilautakunta sen ohessa, että Vallilan työväenasuntoryhmää varten kurin ja järjestyksen aikaansaamiseksi lapsilaumoihin ja jokseenkin alhaisen kotikulttuurin korottamiseksi asetettaisiin naispuolinen toimihenkilö, nimeltään emännöitsijä, joka olisi velvollinen asumaan siellä ja luettaisiin 8 vakinaiseen palkkaluokkaan. Sittenkun rahatoimikamari edelleen oli huomauttanut, että ehdotettu työväenasuntojen isännöitsijä sen johdosta että kaupunginvaltuusto äskettäin oli päättänyt³⁾ Vallilaan teetetäväksi 8 uutta asuintaloo, olisi luettava 12 vakinaiseen palkkaluokkaan sekä että ehdotettu emännöitsijä toistaiseksi olisi palkattava koetteeksi vuodeksi, päätti⁴⁾ valtuusto:

tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, lakkauttaa raatihuoneen ja ent. seurahuoneen taloudenhoitajanviran sekä luovuttaa mainittujen kiinteistöjen hoidon talojen isännöitsijälle;

mainitusta päivästä siirtää talonisännöitsijäntoimen 11 vakinaisten viranpitäjiin palkkaluokkaan;

¹⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 4 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 168. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 46. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 11 §.

kaikkien kunnallisten työväenasuntojen hoitoa varten, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, perustaa 12 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvan isännöitsijänviran, jonka haltijan tuli asua jossakin Vallilan työväenasuntoryhmän rakennuksessa; sekä

Vallilan työväenasuntojen sisäistä hoitoa varten koetteeksi vuoden ajaksi, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, palkata emännöitsijän, joka saa palkkaa 8 vakinaisen palkkaluokan mukaan ja niinkään olisi velvollinen asumaan jossakin mainitun työväenasuntoryhmän rakennuksessa.

Markkinaliikkeen rajoittaminen. Viitaten senaatin päätökseen huhtikuun 30 p:ltä 1892 oli poliisimestari, siihen nähden että markkinaelämä vaikeutti yleisen järjestyksen ylläpitoa, rahatoimikamarilta anonut, ettei tilapäisiä toripaikkoja markkinakojuja ja -pöytiä varten enää annettaisi markkina-aikana: Hankittuaan lausunnot kauppakamarilta, kauppayhdistykseltä, käsityö- ja tehdasyhdistykseltä sekä Uudenmaan kalastajaliitolta, jotka kaikki olivat yhtyneet poliisimestarin esitykseen, päätti rahatoimikamari, ettei enää vuokrata tilapäisiä toripaikkoja siksi ajaksi kuin syysmarkkinoita pidetään, ja ilmoitti¹⁾ tästä kaupunginvaltuustolle.

Lausunto anomuksesta saada pitää hevosmarkkinoita. Sittenkun Suomen raviurheilun ystävät olivat anoneet kaupunginvaltuustolta puoltolauseetta yhdistyksen anomukselle saada kilpa-ajojensa yhteydessä Pohjoissatamassa olevalla aidatulla radallaan pitää hevosmarkkinoita, päätti²⁾ valtuusto ilmoittaa läänin maaherralle, ettei kaupungin puolelta ollut estettä yhdistyksen hevosmarkkinain pitämiseen yhdistyksen kilpa-ajojen yhteydessä.

Ehdotus kaupunkien yksinoikeudesta myydä viinejä ja miedompia väkijuomia. Sittenkun kaupunginvaltuusto valmisteluvaliokunnalleen oli edelleen valmisteltavaksi lähettänyt³⁾ 1923 vuoden budjetinjärjestelyssä tehdyn ehdotuksen, että valtuusto anois valtioneuvostolta sen suuntaisia toimenpiteitä, että maamme kaupungit saisivat yksinoikeuden myydä viinejä ja miedompia väkijuomia, ja mainittu valiokunta sen jälkeen oli antanut asiasta lausunnon, päätti⁴⁾ valtuusto antaa asian raueta.

Helsingin kaupungin liikenneohjesääntö. Sittenkun kaupunginvaltuusto puolestaan oli hyväksynyt⁵⁾ Helsingin kaupungin liikenneohjesääntöehdotuksen ja lähettänyt sen läänin maaherralle vahvistettavaksi, ilmoitti⁶⁾ maistraatti maaherran helmikuun 22 p:nä vahvistaneen ohjesäännön noudatettavaksi muilta kohdin, paitsi 35—43 §:iä, joitten harkinta ja vahvistaminen automobiililiikenteestä annetun asetuksen 28 §:n mukaan kuului maistraatille, sekä maistraatin seuraavan maaliskuun 10 p:nä vahvistaneen mainitut ohjesäännön pykälät.

Antamatta jätetty lausunto ehdotuksesta asetukseksi automobiililiikenteestä. Sen johdosta että läänin maaherra oli kaupunginvaltuustolta vaatinut lausuntoa kulkulaitosministeriön laatimasta ehdotuksesta asetukseksi automobiililiikenteestä, oli valmisteluvaliokunta lokakuun 29 p:nä 1921 lähettänyt asian rahatoimikamarille, joka sitä valmistelemaan oli asettanut komitean. Ennenkuin kamarin lausunto oli saapunut valtuustolle, julkaistiin kuitenkin lokakuun 14 p:nä 1922 vahvistettu asetus automobiililiikenteestä, minkä johdosta valtuusto päätti⁷⁾ olla antamatta lausuntoa asiasta.

Jäsenyys Suomen satamaliitossa. Satamahallituksen ehdotuksesta päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto, että Helsingin kaupunki liittyisi jäseneksi äsken perus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 11 §. — ²⁾ S:n 14. 11. 25 §. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 107. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 6 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 176. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 4. 4. 4 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 6. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 3 §. — ⁸⁾ S:n 18. 4. 18 §.

tettuun Suomen satamaliittoon, ja osoitti yleisistä käyttövaroistaan enintään 10,000 markkaa tästä johtuvien kustannusten suorittamiseen.

Uusi kaupungin satamaviranomaisten lippu. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1921 anonut ¹⁾ että valtioneuvosto vahvistaisi ehdotetun uuden silloisen satamakonttorin, sittemmin satamaliikennekonttorin lipun. Sittenkun valtioneuvosto tämän johdosta oli päättänyt olla ottamatta mainittua esitystä harkittavaksi, koska laki ei määrää, että lipulle, jota käytetään osoittamaan kunnallista laitosta, on hankittava valtioneuvoston vahvistus, päätti ²⁾ valtuusto, kun sillääikaa oli tehty ehdotus toisentyypisen satamaviranomaisten lipun käytäntöön ottamisesta, aluksi panna asian pöydälle. Satamahallitus lähetti sen jälkeen valtuustolle uuden ehdotuksen satamaviranomaisten lipuksi, joka oli laadittu vähää ennen pidetyssä satamakongressissa tehdyn päätöksen mukaisesti valtakunnan satamakaupunkien satamaviranomaisten yhteisen lipun käytäntöön ottamisesta. Tämän ehdotuksen valtuusto vahvisti ³⁾ eräin pienin rahatoimikamarin ehdottamin muutoksin.

Lausunto ehdotuksesta Brändön huvilakaupungin palojärjestykseksi. Uudemaan läänin maaherran vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa Brändön huvilakaupungin kunnanvaltuutettujen hyväksymästä ehdotuksesta mainitun huvilakaupungin palojärjestykseksi päätti ⁴⁾ valtuusto, jolla, kuten ei rahatoimikamarilla eikä palopäällikölläkään, ollut mitään muistuttamista ehdotusta vastaan, ettei valtuuston puolelta ole estettä ehdotuksen vahvistamiseen.

Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön muuttaminen. Rahatoimikamarin asettaman komitean ehdotuksesta oli kamari kaupunginvaltuustolle ehdottanut sellaista muutosta kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 3 §:än, että kamari asianomaisen viranomaisen esityksestä poikkeustapauksissa voisi myöntää kaupungin teknillisille laitoksille annetun oikeuden, mikäli koskee yksityisiä töitä ja muuta myyntiin liittyvää, voittoa tuottavaa satunnaista toimintaa, vähentää menot tuloista ja vuosirahasääntöön merkitä vain tuloksi laskemansa voiton, muillekin laitoksille tämän laatuiseen toimintaan nähden. Revisionikonttorin annettua asiasta lausunnon myöntyi ⁵⁾ valtuusto kamarin esitykseen. Sitävastoin epäsi valtuusto revisionikonttorin tämän yhteydessä tekemän esityksen mainitun johtosäännön 44 §:n muuttamisesta.

Aluelääkärien virkapiirien uudestijärjestäminen. Pohjoisen piirin aluelääkäriviran lakkauttamisen ⁶⁾ johdosta päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon, huhtikuun 1 p:stä lukien, jakaa mainitun virka-alueen eteläisen piirin aluelääkäriin ja Kallion eteläisen piirin aluelääkäriin kesken siten, että edelliseen piiriin yhdistettiin Unioninkadun länsipuolella oleva alue sekä jälkimmäiseen Unioninkadun itä- ja Aleksanterinkadun pohjoispuolella oleva alue, minkä ohessa Kallion eteläisen piirin nimitys muutettiin pohjoiseksi piiriksi ja Kallion pohjoisen piirin nimitys Kallion piiriksi. Tämän yhteydessä järjestettiin eteläisen piirin ⁸⁾ aluelääkäriin palkka uudestaan.

Ehdotus uudeksi kaupungineläinlääkäriin johtosäännöksi. Suomen eläinlääkäriyhdistys oli kaupunginvaltuustolle lähettänyt laatimansa maamme kaupungineläinlääkäriin mallijohtosäännön anoen, että pääasiassa tämän mukainen uusi johtosääntö vahvistettaisiin Helsingin kaupungineläinlääkärille. Sittenkun terveydenhoitolautakunta ja rahatoimikamari etusijassa siihen

¹⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 219. — ²⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 4 §. — ³⁾ S:n 21. 3. 2 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 46. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 2 §. — ⁵⁾ S:n 17. 10. 8 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 90. — ⁶⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 166. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21. 3. 15 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 80.

nähdessä, että suunniteltu sekä kaupungineläinlääkärin että terveydenhoitolautakunnan ja kaupunginlääkärin johtosääntöjen uusiminen olisi jätettävä sikseen, kunnes uudestilaadittavana oleva uusi terveydenhoitosääntö oli vahvistettu, olivat olleet sitä mieltä, että yhdistyksen ehdotus tällä kertaa saisi raueta, mutta kamari sen lisäksi oli esittänyt, että kaupungineläinlääkäri velvoitettaisiin toistaiseksi terveydenhoitolautakunnan tarkempien ohjeiden mukaan valmistelemaan ja lautakunnalle esittämään kaikki eläinlääkintäalaa koskevat asiat, päätti ¹⁾ valtuusto jättää sillensä kaupungineläinlääkärin uutta johtosääntöä koskevan kysymyksen sekä evätä kamarin edellämaitun esityksen.

Lihan jälkitarkastus. Lihantarkastuksesta elokuun 25 p:nä 1922 annetun lain 6 §:n säännöksen johdosta, ettei lihaa, joka on jollain paikkakunnalla asianomaisesti tarkastettu ja sen jälkeen kuljetettu toiselle paikkakunnalle, ole tarpeen uudelleen tarkastaa, ellei valtioneuvosto toisin määrää, oli kaupunginvaltuusto vuonna 1922 terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta tehnyt valtioneuvostolle esityksen määräyksen antamisesta siitä, että tuollainen Helsingin tuotu liha on uudelleen tarkastettava. Sittenkun valtioneuvosto oli evännyt tämän esityksen, päätti ²⁾ valtuusto kehoittaa terveydenhoitolautakuntaa tekemään ehdotuksen tästä mahdollisesti johtuviksi muutoksiksi valtuuston pöydälle panemaan ehdotukseen kunnallisen teurastamon rakentamisesta. Myöhemmin ilmoitti ³⁾ terveydenhoitolautakunta, että kysymystä teurastamon rakentamisesta valmisteli komitea, jossa lautakuntakin oli edustettuna, minkä vuoksi lautakunta ei ollut katsonut olevan esittäminen mitään ehdotusta asiassa, vaan oli sen sijaan saattanut valtuuston päätöksen komitean tietoon.

Helsingin kaupungin köyhäinhoidon sekä kaupungin kunnalliskodin ja työlaitosten uudet ohjesäännöt. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1922 asettanut ⁴⁾ valiokunnan tarkastamaan köyhäinhoitolautakunnan laatimia ehdotuksia köyhäinhoidon sekä kunnalliskodin ja työlaitosten uusiksi ohjesäännöiksi. Valiokunnan lähetettyä mietintönsä ⁵⁾ uusine ehdotuksineen mainituksi ohjesäännöiksi päätti ⁶⁾ valtuusto puolestaan muutoksitta hyväksyä viimeainitut ohjesääntöehdotukset sekä alistaa ne läänin maaherran harkittaviksi ja vahvistettaviksi. Sittenkin vahvisti ⁷⁾ maaherra puheenalaiset ohjesäännöt noudatettaviksi.

Komitean asettaminen valmistelemaan kysymystä kansakoulujen terveydenhoidon uudestijärjestämisestä. Lausunnossaan kouluhoitajatartointen perustamisesta kansakouluihin ⁸⁾ oli terveydenhoitolautakunta ehdottanut, että asetettaisiin komitea valmistelemaan kysymystä kansakoulujen terveydenhoidon uudestijärjestämisestä, johon komiteaan valittaisiin kansakoulujohtokuntien, lastensuojelulautakunnan, rahatoimikamarin ja terveydenhoitolautakunnan edustajia. Kaupunginvaltuusto lähetti ⁹⁾ asian lausunnon saamiseksi kansakoulujohtokuntiin.

Työväen urheiluliiton Helsingin osaston anomus salien luovuttamisesta voimisteluharjoituksia varten. Työväen urheiluliiton Helsingin osaston anomuksen tarvittavien salien luovuttamisesta liittoon kuuluvien voimistelu- ja urheiluseurain käytettäväksi voimisteluharjoituksia varten kaupunginval-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17. 10. 18 §. — ²⁾ S:n 22. 8. 2 §. — ³⁾ S:n 3. 10. 11 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 147. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26 vuodelta 1922. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 6 §. — ⁷⁾ S:n 21. 3. 7 § ja 4. 4. 1 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 23, 28 ja 30. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 156. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 37 §.

tuusto, urheilulautakunnan, molempain kansakoulujohtokuntain ja rahatoimikamarin annettua asiasta lausuntonsa, epäsi ¹⁾).

Palkatun ammattityön järjestäminen alaikäisille. Käsitellessään kasvatusta ja sosialilautakunnan yhteistä esitystä ²⁾ palkatun ammattityön järjestämisestä alaikäisille ja rahatoimikamarin siitä antamaa lausuntoa ³⁾ oli kaupunginvaltuusto vuonna 1922 kehoittanut ⁴⁾ kamaria antamaan uuden lausunnon asian lainopillisesta puolesta sekä ehdotuksesta hankkimaan ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan lausunnon.

Mainittu keskuslautakunta lausui tämän jälkeen antamassaan lausunnossa tosin erinäisiä epäilyksiä siitä, oliko sopivaa nyt perustaa ehdotettuja nuorison työpajoja, koska kansakoulujen jatko-opetuksen yhteyteen oli saman muotoinen koulumuoto suunnittelun alaisena, mutta katsoi kuitenkin siihen nähden, että todennäköisesti kuluisi useita vuosia, ennenkuin tämä jatko-opetus saatiin lopullisesti järjestetyksi, olevan puoltaminen ehdotuksen hyväksymistä.

Asian lainopilliseen puoleen nähden huomautti rahatoimikamari, että työ suunnitelluissa työpajoissa on katsottava sen laatuiseksi, että sen suhteen oli noudatettava työstä teollisuus- sekä eräissä muissa ammateissa elokuun 18 p:nä 1917 annetun asetuksen 3 §:n määräyksiä. Vaikka mainitun pykälän mukaan sellaisten henkilöiden minimi-ikäraja, joita voidaan ottaa näihin työpajoihin, oli siirrettävä 12½ vuodesta 13 vuoteen sekä asianomaisten ammattiantarkastajan lupa hankittava sellaisiin lapsiin nähden, jotka eivät ole täyttäneet 14 vuotta, katsoi kamari, ettei laillista estettä ollut olemassa työpajojen järjestämiseen, kunhan lain tässä asiassa antamia määräyksiä noudatettiin, ja viittasi siinä suhteessa valtioneuvoston maaliskuun 14 p:nä 1919 tekemään päätökseen, missä oli määrätty, mitkä ammatit tai ammattihaarat lapsiin ja nuoriin henkilöihin nähden ovat pidettävät erittäin vaarallisina, sekä on annettu tarkempia määräyksiä sellaisista töistä, jotka ovat omansa vahingoittamaan lasten ja nuorten henkilöiden terveyttä tai ehkäisemään heidän ruumiinkehitystään.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto antaa asian raueta.

Ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan asettaminen. Ammattiopetuslaitosten keskuslautakunta oli vuonna 1921 ⁶⁾ saanut kaupunginvaltuustolta toimeksi laatia ehdotuksen lautakunnan ja sen alaisten opetuslaitosten johtosäännöiksi, mutta sittemmin, kun oli herätetty kysymys maaliskuun 2 p:nä 1920 annettujen, ammattikouluja koskevain, asetusten muuttamisesta, anonut mainitun tehtävän lykkäämistä, johon anomukseen valtuusto oli myöntynyt ⁷⁾. Sittenkun huhtikuun 28 p:nä 1923 oli annettu asetukset mainittujen asetusten muuttamisesta, teki keskuslautakunta valtuustolle ehdotuksen eri kunnallisten ja kunnan avustamain ammattikoulujen johtokuntien lakkauttamisesta, sekä yhteisen johtokunnan asettamisesta kaikille näille. Täten tulisi valvontakoneisto yksinkertaisemmaksi ja sen työ joustavammaksi kuin ennen; tällainen johtokunta kokoontuisi useammin, perehtyisi paremmin opetusta koskeviin kysymyksiin sekä takaisi menosääntöä, opettajain palkkausta y. m. koskevain kysymysten yhdenmukaisemman käsittelyn. Jotta tarpeelliset ammattitiedot voisivat tulla edustetuiksi ehdotetussa johtokunnassa, olisi sen jäsenluku määrättävä seitsemäksi, minkä ohessa se olisi oikeutettava tarpeen tullen

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 5. 16 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12 vuodelta 1921. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27 vuodelta 1921. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 148. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 7. 3. 11 §. — ⁶⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 208. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 150.

käyttämään asiantuntijoita. Esittelijöinä johtokunnassa olisivat asianomaiset koulunjohtajat. Vaadituissa lausunnoissa puolsivat valmistavan poikain ammattikoulun johtokunta ja kunnallisen yhdenpäivänkoulun johtokunta keskuslautakunnan ehdotusta, jotavastoin tyttöjen ammattikoulun johtokunta ja alempain käsityöläiskoulujen johtokunta ehdottivat sen evättäväksi, edellinen huomauttaen m. m., ettei ollut odotettavissa riittävää asiantunte-
musta naisten ammatteihin nähden kaikkien ammattikoulujen yhteisessä johtokunnassa sekä ettei voinut toivoa ehdotetun johtokunnan jäsenillä olevan samaa henkilökohtaista harrastusta koulua kohtaan kuin erikoisjohtokunnalla, jälkimmäinen taas m. m. sen vuoksi, ettei missään tapauksessa ehdotettuja muutoksia olisi toteutettava, ennenkuin alempain käsityöläiskoulujen uudesti-
järjestäminen oli toimeenpantu. Pääasiassa rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto tammikuun 1 p:stä 1924 lakkauttaa sekä ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan että alempain käsityöläis-
koulujen, valmistavan poikain ammattikoulun, tyttöjen ammattikoulun ja kunnallisen yhdenpäivänkoulun johtokunnat sekä mainittuja laitoksia valvo-
maan, edellämäinitusta päivästä lukien, asettaa yhteisen johtokunnan, johon kuuluu puheenjohtaja ja kuusi jäsentä, sekä antaa tälle johtokunnalle toi-
meksi laatia ehdotukset johtosäännökseen ja ammattikoulujen johtosäännöiksi.

Ammattioppilaslautakunnan asettaminen. Kaupunginvaltuustolle osoitta-
massaan kirjelmässä huomautti Helsingin käsityöläis- ja tehdasyhdistys, että huhtikuun 28 p:nä 1923 annetun oppisopimuslain 1 §:n mukaan kaupungeissa, joissa on kunnallinen työnvälityslaitos, sen johtokunnan on toimittava ammatti-
oppilaslautakuntana siksi, kunnes sen kaupunginvaltuusto asettaa tuollaisen lautakunnan. Kun kaupungin työnvälitystoimiston johtokunta ei ollut kokoon-
pantu puheenalaista tehtävää huomioon ottaen ja mainitun oppilaiden kehityk-
selle tärkeän lain asiantunteva soveltaminen alusta alkaen olisi erittäin tärkeä, esitti yhdistys, että kaupunginvaltuusto asettaisi erityisen ammatti-
oppilaslautakunnan niin hyvissä ajoin, että se voisi aloittaa toimintansa jo 1924 vuoden alusta, jolloin laki tulisi voimaan. Työnvälitystoimiston johto-
kunnan annettua asiasta lausunnon päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto asettaa ammattioppilaslautakunnan sekä valitsi ³⁾ puheenjohtajan, varapuheenjohta-
jan, jäsenet ja varajäsenet lautakuntaan vuodeksi 1924.

Lastensuojelulautakunnan uusi ohjesääntö. Sittenkun kasvatuslautakunta kaupunginvaltuuston vuonna 1921 tekemän päätöksen ⁴⁾ mukaan oli laatinut uuden ehdotuksen ⁵⁾ lautakunnan ohjesäännöksi, jossa lautakunnan nimenä oli lastensuojelulautakunta, oli valtuusto vuonna 1922 valtuuttanut ⁶⁾ lautakunnan, kunnes uusi köyhäinhuoltolaki oli ilmestynyt, väliaikaisesti järjestämään kansliansa toiminnan pääasiassa laaditun ohjesääntöehdotuksen mukaisesti sekä lisäksi päättänyt siihen asti siirtää kysymyksen ohjesäännön hyväksymisestä. Sittenkun uusi köyhäinhuoltolaki ja avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annettu laki olivat ilmestyneet, teki lautakunta kuitenkin ehdotukseensa sekä yllämainituista laeista aiheutuvat lisäykset ja muutokset että kaupunginvaltuuston kanslian ja rahatoimikamarin ehdottamat korjaukset sekä esitti, että valtuusto hyväksyisi täten uudestilaaditun ohjesääntöehdotuksen ⁷⁾. Tämä ehdotus lähetettiin ensin rahatoimikamariin, joka, saatuaan köyhäinhuoltohallituksen lausunnon ⁸⁾ asetti komitean asiaa käsittelemään.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 22 §. — ²⁾ S:n 19. 12. 17 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 163. —
⁴⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 203. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 41 vuodelta 1921, liite II. —
⁶⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 148. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8, liite II. — ⁸⁾ S:n liite III.

Komitean mietinnön ¹⁾ saavuttua esitti ²⁾ kamari ehdotuksen hyväksyttäväksi erinäisin muutoksin. Sittenkun valmisteluvaliokunta sen jälkeen edelleen oli vaatinut holhouslautakunnalta lausuntoa ehdotuksesta, hyväksyi ³⁾ kaupunginvaltuusto sen erinäisin eri viranomaisten ehdottamin muutoksin. Tämän yhteydessä päätti ⁴⁾ valtuusto uudestijärjestää erinäiset lastensuojelulautakunnan virat.

Erinäisten lastensuojelulautakunnan virkain uudestijärjestäminen. Vahvistaessaan lastensuojelulautakunnan uuden ohjesäännön ⁵⁾ päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto lakkauttaa lautakunnan yhdistetyn ammattiholhoajan- ja sihteerinviran, siirtää silloisen ammattiholhoaja-sihteerin, filosofianmaisteri R. Liukkosen lautakunnan toimitusjohtajaksi oikeuttaen hänet ikäkorotuksiin nähden lukemaan hyväkseen entisessä toimessa palvelemana ajan, lukea uuden toimitusjohtajanviran 15 vakinaisten viranpitäjain palkkaluokkaan sekä siirtää lastenhuoltotarkastajan 11:stä 13 vakinaiseen palkkaluokkaan ja lautakunnan vahtimestarin 2:sta 3 vakinaiseen palkkaluokkaan.

Maatalouden järjestäminen Pakinkylässä olevan Toivolan lastenkodin yhteyteen. Päättyessään siirtää Ryttylän tilalla olleen lastenkodin kunnallisuusneuvos N. Toivosen kaupungille myymiin Pakinkylässä oleviin huviloihin oli kaupunginvaltuusto vuonna 1922 kehoittanut ⁷⁾ lastensuojelulautakuntaa yksissä neuvoin maatalouslautakunnan kanssa laatimaan ehdotuksen maa-alueen luovuttamisesta Pakinkylästä lautakunnan tarpeisiin. Tämän johdosta lausui lastensuojelulautakunta olleensa sitä mieltä, että Toivolan lastenkodin hoitoon olisi otettava kaikki mainittuihin huviloihin välittömästi kuuluvat tilukset, lukuunottamatta kaukana olevaa ulkopalstaa, joka kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan oli annettava vuokralle. Tämän suunnitelman toteuttaminen, joka vaatisi melkoisia käteisvaroja, jos kaikki eläimet ja työkalut ostettaisiin vierailta, voitiin suureksi osaksi järjestää maatalouslautakunnan ja lastensuojelulautakunnan välisenä tilityksenä siten, että Kärbölen, Hertonäsin y. m. tiluksilta, jotka valtuuston päätöksen mukaan vuokrattaisiin yksityisille, siirrettäisiin Toivolaan kaupungin omistamaa karjaa, hevosia, maanviljelystyökaluja y. m. Näin menetellen tarvittaisiin ainoastaan n. 50,000 markkaa käteisvaroja maatalouden perustamiseen Toivolaan, mihin rahamäärään sisältyi sellaisiakin menoja kuin esim. puutarhan kuntoonpanettamiskustannukset, mikä työ olisi suoritettava siinä tapauksessa, ettei varsinaista maataloutta tilalle perustettaisikaan. Oheen pannen suunnitellun maatalouden yksityiskohtaisen tulo- ja menosäännön esitti lastensuojelulautakunta maatalouslautakunnan kannattaessa esitystä, että kaupunginvaltuusto päättäisi perustaa Toivolan lastenkotiin oman maatalouden, maaliskuun 1 p:stä 1923 lukien, sekä tähän tarkoitukseen lautakunnan mainitun vuoden budjettiin merkitä seuraavat uudet erät:

A. Menopuolelle.

I. Perustamiskuluihin kerta kaikkiaan:

a) käteismenoina	Smk	50,200:—	
b) tilityksinä	»	<u>102,300:—</u>	152,500:—

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8, liite IV. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8. — ³⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 20 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 97. — ⁴⁾ Ks. seur. asiaa. — ⁵⁾ Ks. edell. asiaa. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 20 §. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 34.

II. Hoitokustannuksiin v. 1923:

a) käteismenoina	Smk	98,160:—	
b) tilityksinä	»	79,640:—	177,800:—
			<hr/> Smk 330,300:—

B. Tulopuolelle.

I. Lastenkotien ja Toivolan tilan välisenä tilityksenä	Smk	179,000:—
--	-----	-----------

Rahatoimikamarin antamassaan lausunnossa ehdotettua, että lastensuojelulautakunnan ehdotus saisi raueta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto panna asian pöydälle siksi, kunnes kamari oli valtuustolle antanut aikaisemmin pyydetyn ²⁾ selvityksen siitä, voitiinko ja missä muodossa saada aikaan lastenkotien ja kasvatustalousten taloudellisen hallinnon keskitys, jotta näiden laitosten menot saataisiin alenemaan ³⁾.

Lastenkotien ja kasvatustalousten taloudellisen hallinnon keskitys. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kehoittanut ²⁾ rahatoimikamaria selvittämään ja valtuustolle tekemään ehdotuksen kysymyksestä, voitiinko ja missä määrin saada aikaan lastenkotien ja kasvatustalousten taloudellisen hallinnon keskitys, jotta näiden laitosten menot saataisiin alenemaan, ja kamari tämän johdosta oli vaatinut lastensuojelulautakunnalta lausuntoa asiasta, lähetti ⁴⁾ lautakunta kamarille laajan selonteon puheenalaisten laitosten lähinnä edellisten vuosien tuloista ja menoista, joka päättyi lausuntoon, etteivät lastensuojelutoiminnan kustannukset olleet lisääntyneet sen vuoksi, että lautakunnan ja sen alaisten laitosten taloutta olisi huonosti hoidettu tai tarvikkeiden hankinta olisi ollut epäedullisesti järjestetty vaan siitä syystä, että markan ostokyky oli alentunut sekä että yhteiskunnallisen lastensuojelutoiminnan ala ja tarve olojen pakosta ja uusien lakien johdosta oli melkoisesti laajentunut. Näin ollen epäili lautakunta, johtaisiko taloudellisen hallinnon keskitys tai taloudenhoitajanviran perustaminen lautakuntaan vallitsevissa oloissa minkäänlaiseen puheenalaisten menojen alenemiseen. Kaupungin taloudelle olisi kuitenkin hyvin tärkeää hoidettaviksi otettujen lasten vanhemmilta ja maksuvelvollisilta kunnilta saada säädetty korvaus lasten hoidosta. Kun kaupungin edun valvominen tuossa suhteessa melkoisesti lisäisi lautakunnan työtä, ei lautakunnalla ollut mitään muistuttamista sellaista järjestelyä vastaan, että sen kansliaan palkattaisiin lainopillisen sivistyksen saanut sihteeri, joka huolehtisi lautakunnan kirjeenvaihdosta, selvittäisi kotipaikkaoikeuksia koskevat asiat, perisi oikeudenkäyntiteitse kaupungille tulevat maksut ja avustaisi lautakuntaa lainopillisissa kysymyksissä. Täten jäisi ammattihoitajalle, jonka työtaakka oli suuresti lisääntynyt, tilaisuutta useammin käydä eri laitoksissa. Tehokkain keino lastensuojelukustannusten pienentämiseksi olisi, että lastenkodit ja kasvatustaloukset sekä rakennusteknisessä että muissa suhteissa saatettiin tarkoituksenmukaisempaan kuntoon, sekä mikäli mahdollista yhdistettäisiin eri paikkakunnilla olevat laitokset; niinpä voitaisiin ajatella, että Laversissa olevat pojat siirrettäisiin Bengtsårin laitokseen, Vanjoen laitos yhdistettäisiin Ryttylän laitokseen ja Sjötorpiin sijoitetut tytöt siirrettäisiin Toivoniemeen, jonne tähän tarkoitukseen voitaisiin rakentaa pienehkö laitos.

²⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 13 §. — ³⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 112. — ⁴⁾ Ks. seur. asiaa.
— ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

Rahatoimikamari huomautti antamassaan lausunnossa ¹⁾, että puheenalaisten laitosten hallinnossa tosin puuttui yhdenmukaisuutta ja tarkkaa taloudellista järjestelyä, mutta etteivät niiden menot kuitenkaan olleet lisääntyneet mainittavassa määrin. Ainakin toistaiseksi voitiin tulla toimeen ilman erikoista taloudenhoitajaa ja taloudentarkastajaa eikä erityistä lastensuojelulautakunnan sihteeriäkään toistaiseksi tarvittu. Kamari ehdotti senvuoksi tällä kertaa evättäviksi toimenpiteet lastenkotien ja kasvatustalouksien taloudellisen hallinnon keskitykseksi.

Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto antaa asian raueta.

Vastaanotto- ja havaintokodin y. m. lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten virkain uudestijärjestäminen. Sittenkun lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen poikain vastaanotto- ja havaintokoti oli muutettu Merikadun talossa n:o 21 (Laivurikatu n:o 1) olevaan suurempaan huoneistoon, johon myös sijoitettaisiin köyhäinhoitolautakunnalta lastensuojelulautakunnalle siirtynyt ammattioppilaskoti, siihen asti Leppäsuon huvilassa toiminut koulukoti sekä alaikäisten lainrikkojain huoltolaitos, oli lastensuojelulautakunta havainnut erinäisten mainittujen laitosten virkain aikaisemman järjestelyn tarkoitustaan vastaamattomaksi, minkä johdosta lautakunta esitti kaupunginvaltuustolle tehtäväksi erinäisiä muutoksia niihin nähden. Myöntyen lautakunnan esitykseen asiassa ja rahatoimikamarin puolelta sitä päätti ³⁾ valtuusto 1924 vuoden alusta puheenalaisten laitosten virkoihin nähden tehdä seuraavat muutokset:

poikain vastaanotto- ja havaintokotiin perustaa johtajanviran, joka sijoitettiin vakinaisten viranpitäjäin 10 palkkaluokkaan;

muuttaa mainitun kodin johtajattarenviran emännöitsijänviraksi, joka sijoitettiin 5 vakinaiseen palkkaluokkaan;

siirtää Leppäsuon koulukodin johtajattarenviran uuteen vastaanotto- ja havaintokotiin ja sijoittaa sen 3 vakinaiseen palkkaluokkaan;

muuttaa ammattioppilaskodin kaitsijantoinen hoitajattarentoimeksi, joka sijoitettiin 4 vakinaiseen palkkaluokkaan; sekä

lakkauttaa havainto- ja oppilaskodin apulaisjohtajattarenviran.

Kansanlastentarhain apulaistarkastajan johtosääntö. Kansanlastentarhain johtokunta oli kaupunginvaltuustolle lähettänyt laatimansa ehdotuksen mainittujen laitosten apulaisjohtajan johtosäännöksi. Selvittääkseen käsitystään tarkastajan ja apulaistarkastajan keskinäisestä virka-asemasta ja oikeuksista oli johtokunta vielä liittännyt oheen johtokunnan puheenjohtajan pöytäkirjaan saneleman lausunnon, johon johtokunta kaikilta kohdin oli yhtynyt. Puheenjohtaja oli tällöin huomauttanut, että lastentarhain tarkastus helpommin ja menestyksellisemmin voitiin toimittaa, jos työ jaettiin sillä tavoin, että tarkastaja ja apulaistarkastaja hoitivat kumpikin omaa laitosten ryhmää, jolloin jako oli sopivimmin tehtävä kielellisellä perustuksella siten, että apulaistarkastajalle, jolla tietenkin oli vähemmän tottumusta ja kokemusta tällä alalla, uskottaisiin harvalukuisemmat ruotsinkieliset lastentarhat, jota vastoin tarkastajalle uskottaisiin suurilukuisempain suomenkielisten laitosten valvonta, kuitenkin siten, ettei tällä mitenkään rajoitettaisi tarkastajan oikeutta ja velvollisuutta itse tarkastaa kaikkia lastentarhoja ja muutenkin huolehtia niistä eikä myöskään hänen oikeuttansa antaa apulaistarkastajalle ohjeita työssä ja myös kehoittaa tätä tarvittaessa tarkastamaan suomenkielisiä laitoksia ja muutoinkin työskentelemään näidenkin laitosten hyväksi.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9. — ²⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 21 §. — ³⁾ S:n 17. 10. 21 §.

Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto erinäisin muutoksin johtokunnan ehdotuksen.

Kaupunginorkesterin toiminnan järjestäminen. Rahatoimikamarin kehoitettua musiikkilautakuntaa antamaan ehdotuksen kaupunginorkesterin menojen alentamiseksi, lähetti lautakunta kaupunginvaltuustolle taulukon orkesterin tuloista ja menoista 1923 vuoden budjetin mukaan, joka edellytti 69-miehisen orkesterin. Siitä kävi ilmi, että menojen peittämiseen kaupungilta tarvittiin 1,237,610 markan apuraha, minkä lisäksi tulivat orkesterin kanslian menot 46,320 markkaa. Kaupungin nettomenot orkesterista nousivat siis kaikkiaan 1,283,930 markkaan. Kun näitä kustannuksia voitiin alentaa vain vähentämällä orkesterin mieslukua, oli lautakunta sen lisäksi laatinut laskelman 52-miehiseksi supistetun orkesterin menoista ja tuloista, jonka laskelman mukaan kaupungin kustannukset orkesterista alenisivat 1,031,860 markkaan eli 252,070 markalla. Tuollaista supistusta ei lautakunta kuitenkaan voinut puoltaa. Suomen asema itsenäisenä valtiona velvoitti tekemään uhrauksia sivistystarkoituksiin, jotta maamme voisi pysyttää asemansa kansakuntien joukossa. Maamme musiikkielämä, joka oli saavuttanut kansainvälisen maineen, vaati myös muitten sivistys- ja kauneusarvojen rinnalla tukea yleiseltä taholta. Pääkaupungin konserttiorkesteri oli vuosikymmeniä ollut koko Suomen keskusorkesteri ja siten ollut varmana pohjana musiikkipyynnöille valtakunnassamme. Kaikkien oli tunnustettava orkesterin suuri merkitys yhteiskuntamme kulttuuritekijänä. Jotta orkesteri voisi pysyä tehtävänsä tasalla ja tyydyttää musiikkielämän tarpeita, oli se pysytettävä kokoonpanoltaan ensiluokkaisena ja niin monimiehisenä kuin vaatimattoman kokoinen nykyaikainen normaali-orkesteri vaati. Ainoastaan tällaisen elimen avulla voitiin useimmat nykyiset sävelteokset täysipainoisella tavalla esittää ja kotimaisille säveltäjille valmistaa tilaisuus luoda ja esittää teoksia käyttämällä uudenaikaista orkesteritekniikkaa. Normaalikokoinen orkesteri tarjosi sen lisäksi kunnalliselle musiikkihallinnolle tilaisuuden tyydyttää koko musiikkielämää paikkakunnalla, lukuunottaen ooppera ja teatterit ja turvata säännöllisen toiminnan mahdollisista sairaustapauksista riippumatta. Tuollainen kokoonpano teki myöskin tarpeettomaksi turvautua orkesterin tilapäiseen vahvistukseen, millä nyttemmin oli suuri merkitys, kun tällaista vahvistusta hyvin pienessä määrin oli saatavissa.

Orkesterin miesluvun pienentäminen 52:ksi tuottaisi sitävastoin seuraavat haitat:

että ooppera- ja teatterimusiikkia ei samanaikaisesti voitaisi esittää; että uudenaikaista musiikkia tuskin voitaisiin esittää, se kun yleensä edellytti normaali-orkesteria, jonka miesluku oli sama kuin orkesterin nykyinen; että pienentyneet toimeentulomahdollisuudet musiikkialalla tekisivät vaikeaksi saada päteviä kotimaisia soittotaiteilijoita;

että monivuotinen määrätietoinen työ kokoonpanoltaan ensiluokkaisen orkesterin aikaansaamiseksi, sellaisena kuin se nyt oli, menisi hukkaan, minkä ohessa syntyisi suuria vaikeuksia ja vaatisi pitkän ajan uudelleen suotuisemmissa oloissa päästä samaan tulokseen;

että kun kaupunginorkesteri, ollen ainoa maamme keskuslaitos tällä alalla, ei tarjoksi kokeilaille ja uusille voimille tilaisuutta saamaan koulutusta, ei olisi mahdollisuuksia vaativan orkesteritaidon saavuttamiseen; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 25 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 5.

että orkesterin jäsenten voimia supistamisen jälkeen suuremmassa määrin kuin siihen saakka tarvitsisi käyttää, mikä tietäisi sitä, että luvaton vapaailan antaminen viikossa, mitä nykyisissäkään oloissa yleensä ei ollut voitu toteuttaa, orkesterin pienentämisen jälkeen kävisi miltei mahdottomaksi.

Viitaten edelleen kaupunginorkesterin mahdollisuuksiin saada vuodeksi 1924 korotettu valtioapu sekä toiveisiin ajanmukaisen kouserttitalon aikaansaamisesta Helsinkiin, jonka johdosta kaupungin normaalikokoisesta orkesterista olevat menot melkoisesti pienenisivät, esitti musiikkilautakunta, että kaupunginvaltuusto valtuuttaisi lautakunnan vuodeksi eteenpäin, syyskuun 1 p:stä lukien, tekemään palvelussopimukset 69-miehisen orkesterin jäsenten kanssa.

Sittenkun professorit J. Sibelius ja R. Kajanus antamassaan yhteisessä lausunnossa olivat puoltaneet musiikkilautakunnan esitystä sekä rahatoimikamarin lausuttua mielensä asiasta, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan myöntyä lautakunnan esitykseen ja samalla kehoittaa kamarina, musiikkilautakuntaa kultuaan, ennen 1924 vuoden budjetin käsittelyä tekemään valtuustolle esityksen siitä, minkä kokoisena kaupunginorkesteria oli voimassa pidettävä syyskuusta 1924 lähtien.

Tämän johdosta esitti rahatoimikamari, ilmoittaen musiikkilautakunnan pysyvän käsityksessään, että kaupunginorkesteri oli pysytettävä 69-miehisenä, laskelman osin 69-, osin 52-miehisen orkesterin menoista ja tuloista, ja oli kaupungin avustus tällöin edellisessä tapauksessa laskettu 1,121,084:96 markaksi ja jälkimmäisessä 896,614:96 markaksi; eroitus oli siis 224,470 markkaa. Samalla huomautti kamari, että orkesterille oli sittemmin talousarvioehdotukseen merkitty valtioapua entinen määrä, 200,000 markkaa, sekä ettei minkäänlaisiin toimenpiteisiin ollut ryhdytty konserttitalon rakentamishankkeen toteuttamiseksi. Pääkaupungin orkesterin, joka todellisuudessa oli koko maamme keskusorkesteri, pitäisi tosin kamarin mielestä oikeutta myöten voida vaatia tehokasta avustusta valtiolta, varsinkin kun sivistyspyrintöjen hoidon muilla aloilla oli katsottu kuuluvan valtiolle. Kun valtio ei kuitenkaan ollut suotavassa määrässä tahtonut avustaa orkesterin voimassapitoa, oli kamari katsonut olevan ottaminen harkittavaksi, oliko orkesterin mieslukua supistettava. Tällöin oli otettava huomioon, ettei kaupungilla nykyään ollut käytettävänään riittävästi varoja tyydyttääkseen esim. sairaalarakennusten, kunnallisten asuntojen, kansakoulujen y. m. tarvetta. Tämä asianlaita näytti kamarista perustelevan kaupunginorkesterin toiminnasta olevain menojen supistamista, josta kuitenkin vain vähäinen veronmaksajain ryhmä sai hyötyä ja nautintoa. Tähän nähden oli kamari sitä mieltä, että kaupungin menot orkesterista olisi huojistettava siihen määrään, mikä oli laskettu 52-miehisen orkesterin voimassapidosta, kuitenkin ilman että mitään nimenomaista päätöstä tehtäisiin orkesterin miesluvusta. Kamari ehdotti senvuoksi, että kaupunginorkesterin voimassapitoa varten syyskuun 1 p:stä 1924 mainitun vuoden loppuun myönnettäisiin määräraha, 52-miehistä orkesterista laskettujen menojen pohjalla.

Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, että kaupunginorkesterin voimassapitoon käytettävä määräraha oli syyskuun 1 p:stä 1924 vuoden loppuun laskettava edellyttäen 69-miehistä orkesteria, sekä että valtuusto aikanaan valtioneuvostolta anois 500,000 markkaan korotettua valtioapua orkesteria varten, 1925 vuoden alusta lukien, jossa anomuksessa olisi huomau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 9 §. — ²⁾ S:n 31. 10. 6 §.

tettava, että valtuusto, jos anomus evättiin, katsoisi olevansa pakoitettu tuntuvasti vähentämään orkesterin mieslukua.

Rakennustarkastuskonttorin avustavan rakennusinsinöörinviran täyttämisen aika. Huomauttaen että rakennustoiminta kaupungissa oli viime aikoina siinä määrin vilkastunut, ettei rakennustarkastuskonttorin rakennusinsinööri enää voinut ennättää suorittaa tehtäviään, minkä tähden rahatoimikamarilta olikin hankittu määräraha puheenalaisen viranpitäjän apulaisen palkkaamiseen, oli rakennustarkastaja maistraatilta anonut sen suuntaista toimenpidettä että 1917 vuodesta lähtien avoinna ollut konttorin avustavan rakennusinsinöörin virka uudelleen täytettäisiin. Tämän johdosta ja kun rakennustoiminnan jatkuvaa valvontaa ei saanut viivästyttää, kun asianomaiset rakentajat olivat oikeutetut arvaamattomien taloudellisten vahinkojen välttämiseksi saamaan mahdollisimman lyhyessä ajassa ehdotuksensa tutkituiksi ja ratkaistuiksi, esitti maistraatti kaupunginvaltuustolle, että mainittu virka mitä pikimmin uudelleen täytettäisiin ja tähän tarvittava määräraha merkittäisiin 1924 vuoden menosääntöön, jolloin puheenalainen virka olisi luettava kahdenteentoista vakinaiseen palkkaluokkaan. Kun rakennustoiminta yleensä oli vilkkaampi kesäkuukausina oli maistraatin mielestä vähemmän sopivaa, että rakennustarkastuskonttorin viranpitäjät kesäloman aikana hoitivat toistensa virkoja; budjettierää konttorin lomaviransijaisia varten oli senvuoksi tarpeen lisätä. Sittenkun rahatoimikamari vaaditussa lausunnossa m. m. oli lausunut, että kamari 1924 vuoden budjettiehdotusta käsitellessään tulisi harkitsemaan määrärahan korottamista lomaviransijaisia varten, ja muilta kohdin puoltanut maistraatin esitystä, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, että avustavan rakennusinsinöörinvirka täytettäisiin vakinaisesti 1924 vuoden alusta ja luettaisiin vakinaisten viranpitäjään 12 palkkaluokkaan.

Alustava julkisivupiirustusten tarkastus ja yleisten julkisivukaavioiden laatiminen erinäisille tonteille. Sittenkun rahatoimikamarin kysymystä kaupungin oikeuttamisesta tarkastamaan erinäisten rakennusyritysten julkisivupiirustukset käsittelemään asettama komitea ²⁾ oli antanut kamarille mietinnön ³⁾ asiasta, johon myöskin Suomen arkkitehtiliiton Helsingin osasto oli yhtynyt, esitti ⁴⁾ rahatoimikamari pääasiassa komitean ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että rakennusjärjestyksen 60 §:n 2 kohdan mukaisesti koko kaupungin alueeseen nähden kunnallisen viranomaisen toimesta järjestettäisiin alustava julkisivupiirustusten tarkastus;

että tämä tarkastus uskotaan toimikunnalle, johon kuuluisivat rakennustarkastaja puheenjohtajana sekä kaupunginasemakaava-arkkitehti, kaupunginarkkitehti ja kaksi Suomen arkkitehtiliiton Helsingin osaston vuodeksi kerrallaan valitsemaa edustajaa jäsenenä;

että toimikunta saa tehtäväkseen sekä laatia ja valtuustolle vahvistettavaksi lähettää ehdotuksen johtosäännökseen että myös tehdä aloitteen yleisten julkisivupiirustusten laatimiseksi erinäisiä kaupunginalueen katuja ja paikkoja varten sekä että toimikunta valtuutetaan tutkimaan ja vahvistamaan nämä piirustukset;

että luovutettaessa rakennettavaksi kaupungille kuuluvia tontteja kaupakirjoissa olevalla ehdolla ja rakennusjärjestyksen 133 §:n 3 kohdan mukaisesti kaupungin tonttikirjaan toimeenpannalla merkinnällä velvoitetaan ostajat ja mahdolliset uudet omistajat noudattamaan vahvistettuja yleisiä julkisivupiirustuksia; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 3 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 254. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14, liite. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

että rahatoimikamari valtuutetaan ryhtymään kaikkiin edellä olevasta päätöksestä johtuviin toimenpiteisiin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ ehdotuksen siten muutettuna, että toimikuntaan kuuluisi rakennustarkastaja puheenjohtajana sekä kaupungin-
asemakaava-arkkitehti, kaupunginarkkitehti ja kaksi valtuuston valitsemaa henkilöä jäseninä.

Maatalouslautakunnan ohjesääntö ja maatalouskonttorin johtosääntö. Maatalouslautakunta oli kaupunginvaltuustolle lähettänyt ehdotukset lautakunnan ohjesäännöksi ja maatalouskonttorin johtosäännöksi. Rahatoimikamarin annettua lausunnon näistä ehdotuksista ja sittenkun valmisteluvaliokunnan erinäisiä johto- ja ohjesääntöehdotuksia laatimaan määräämät asiantuntijat²⁾, joille asia myöskin oli lähetetty, olivat laatineet uudet ehdotukset mainituksi ohje- ja johtosäännöksi, hyväksyi³⁾ valtuusto muutamin pienin muutoksin viimeainitut ehdotukset.

Kohtuuttomista vuokrasta annetun uuden lain toimeenpano. Eduskunnan hyväksyttyä kohtuuttomia vuokria koskevan lain, jonka mukaan valtioneuvostolla oli oikeus määrätä, missä kaupungeissa ja muissa asutuskeskuksissa huoneistoille oli vahvistettava maksimivuokrat, oli sosialihallitus kehoittanut kaupunginvaltuustoa sosialiministeriölle ilmoittamaan, oliko Helsingin kaupunki valtuuston mielestä luettava niihin paikkakuntiin, joita varten oli määrättävä maksimivuokrat ja mitä mahdollisia muutoksia olisi tehtävä kaupungin maksimirajavuokriin nähden, ottamalla huomioon, että vuokramarkkinat kesäkuun 1 p:stä 1924 tulisivat aivan vapaiksi. Sosialilautakunnan annettua asiasta lausuntonsa päätti⁴⁾ valtuusto lausua:

että Helsingin kaupunki luettaisiin sellaisten paikkakuntain joukkoon, joille oli määrättävä maksimivuokrat;

että voimassa olevia maksimivuokria korotettaisiin 10 %:lla;

että voimassa oleva piirijako ja muut erikoismääräykset pysytettäisiin ennallaan;

että yksityisiä kalustamattomia huoneita varten, jotka vuokraaja vuokraa toiselle, määrättäisiin maksimivuokra, joka vastaa vuokraajan omaa maksimivuokraa, lisättynä 50 %:lla; sekä

että semmoisia huoneistoja varten, joiden käytettävissä on toimiva lukitsematon hissi, määrättäisiin lisävuokra asianomaisen viranomaisen harkinnan mukaan.

Vuokrantarkkailulautakunnan uudelleenjärjestäminen. Sittenkun kaupunginvaltuustolle kohtuuttomien vuokrien vaatimisesta tammikuun 4 p:nä 1923 annetun lain mukaan oli annettu oikeus asettaa erityinen lautakunta valvomaan tämän lain noudattamista, teki vuokrantarkkailulautakunta⁵⁾ esityksen mainitun lautakunnan toiminnan jatkamisesta kesäkuun 1 p:n jälkeenkin. Siihen nähden että lautakunnan toiminta tämän jälkeen suuresti vähentyisi entisestään, olisi sen kaikkien kolmen osaston jäsenmäärä kuitenkin supistettava neljästä kahdeksi, joista toinen edustaisi kiinteistönomistajia ja toinen vuokralaisia, minkä ohessa sihteerinvirat⁶⁾ olisi lakkautettava ja puheenjohtajain otettava suoritettavakseen sihteerien tehtävät, heidän palkkionsa olisi sen sijaan, lisääntyneeseen työhön nähden, korotettava 900:stä⁷⁾ 1,200 markkaan kuukaudessa; lisäksi olisi jäsenten palkkio, kuten muittenkin lautakuntain

1) Valt. pöytäk. 12. 9. 9 §. — 2) Ks. 1921 vuod. kert. siv. 155. — 3) Valt. pöytäk. 30. 5. 14 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 52 ja 53. — 4) Valt. pöytäk. 10. 1. 10 §. — 5) Ks. 1922 vuod. kert. siv. 135.

jäsenten, korotettava 40 markkaan kokoukselta, naispuolisten apulaisten palkka niinkään korotettava 800:sta 1,200 markkaan kuukaudessa, määrärahaa tilapäisiä kanslia-apulaisia varten jonkun verran lisättävä, kaksi vahtimestarintointia lakkautettava ja kolmannen, palvelukseen jäävän, vahtimestarin palkka korotettava 1,300 markkaan kuukaudessa. Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto kesäkuun 1 p:stä asettaa erityisen lautakunnan valvomaan edellämainitun lain noudattamista, joka lautakunta muodostettaisiin ja toimisi niinkuin vuokrantarikkailulautakunta oli ehdottanut, sekä sille vuoden loppuun yleisistä käyttövaroistaan myöntää 95,968 markan määrärahan, ja kehoitettiin uutta lautakuntaa myöhemmin tekemään ehdotuksen lautakunnan toiminnan järjestämiseksi tammikuun 1 p:n 1924 jälkeen. Sen ohessa valittiin²⁾ lautakunnan kaikkien osastojen puheenjohtajat ja jäsenet kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun.

Lautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua päätti³⁾ kaupunginvaltuusto myöhemmin pitentää lautakunnan toimikauden toukokuun 31 p:än 1924, kuitenkin siten, että siihen s. v. tammikuun 1 p:stä kuului ainoastaan kaksi osastoa, joissa kummassakin olisi puheenjohtaja, kaksi jäsentä, toinen valittu kiinteistönomistajain ja toinen vuokralaisten keskuudesta, sekä kaksi varajäsentä, ollen kumpikin osasto tarpeen vaatiessa oikeutettu kutsumaan apujäseneksi toisen osaston puheenjohtajan, jäsenen tai varajäsenen, ja kuului lautakunnan henkilökuntaan tammikuun 1 p:stä yksi kanslisti, yksi kanslia-apulainen ja yksi vahtimestari, jotka toimihenkilöt lautakunnan tulee ottaa palvelukseen.

Lautakunnan kummankin osaston puheenjohtajat, jäsenet ja varajäsenet tammikuun 1 p:n 1924 ja s. v. toukokuun 31 p:n väliseksi ajaksi valittiin²⁾ myöhemmässä kokouksessa.

Lausunto sotaväen tarpeisiin määrättyjen ravinto- ja rehuannosten hinnoituksesta. Uudenmaan läänin maaherran kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausunnon sotalaitoksen tarpeisiin rauhan aikana annettavista luonnontuotteista annetun lain mukaan määrättyjen ravinto- ja rehuannosten hinnoituksesta päätti⁴⁾ valtuusto majoituslautakunnan ehdotuksesta ja sen laatiman laskelman mukaisesti sekä rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon ehdottaa, että vuonna 1923 Helsingissä perusannoksen hinnaksi miestä kohti päivässä määrättäisiin 7:97 markkaa, mistä määrästä laskettaisiin korvauksena aamiaisesta 2 markkaa, päivällisestä 3:97 markkaa ja illallisesta 2 markkaa, sekä rehuannoksen hinnaksi päivässä yhtä ratsuhevosta kohti 10:69 markkaa, yhtä tykistöhevosta kohti 10:66 markkaa ja kuormastohevosta kohti 10:28 markkaa, jotapaitsi huhti- lokakuulla tulisi lisää 0.5 kg:n hintana siemenkakuista 1:25 markkaa.

Urheilulautakunnan johtosääntö. Sittenkun urheilulautakunnan laatima ehdotus lautakunnan johtosäännöksi ynnä rahatoimikamarin ja kaupunginvaltuuston siitä antamat lausunnot vuonna 1922 oli palautettu⁵⁾ lautakunnalle, lähetti se vaaditun lausunnon asiasta. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ hyväksyä valmisteluvaliokunnan ehdotuksen urheilulautakunnan johtosäännöksi muutamin lautakunnan ehdottamin muutoksin.

Raittiuslautakunnan kokoonpano. Valtioneuvoston heinäkuun 7 p:nä 1922 raittiuslautakuntain sekä raittiuspoliisien ja muitten kunnallisten raittiuden-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 13 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 160. — ³⁾ Valt. pöytäk. 31. 10. 18 §. — ⁴⁾ S:n 21. 2. 5 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 135. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 5 §; ks. myös kunn. asetuskok. siv. 44.

valvojain toiminnasta tekemän päätöksen 13 §:n määräysten johdosta oli kaupunginvaltuusto kehoittanut¹⁾ raittiuslautakuntaa valtuustolle lähettämään ehdotuksen siitä ehkä aiheutuviksi toimenpiteiksi. Sittenkun lautakunta antamassaan lausunnossa oli huomauttanut että yllämainittu valtioneuvoston päätös on säännöstellyt sen toiminnan teki kaupunginvaltuusto²⁾ vain päätöksen lautakunnan jäsenluvusta, joka määrättiin viideksi.

Kaupunginvoudin- ja rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin henkilökunnan lisääminen. Kaupunginvoudin- ja rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin suuresti lisääntyneen työn johdosta, olivat toinen kaupunginvouti ja avustava rikostuomioiden toimeenpanija kirjelmässään maistraatille anoneet toimenpidettä, edellinen kahden ulosottoapulaisen sekä toisen kansliaapulaisen palkkaamiseksi entisten lisäksi toisen kaupunginvoudin konttoriin, jälkimmäinen kuuden uuden ulosottoapulaisen ja kolmannen kansliaapulaisen palkkaamiseksi rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin, joista edelliset olisi luettava 16 ja jälkimmäinen 11 yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjien palkkaluokkaan. Maistraatin puollettua kumpaakin esitystä ja rahatoimikamarin annettua niistä lausunnon päätti³⁾ kaupunginvaltuusto 1924 vuoden alusta lukien toisen kaupunginvoudinkonttoriin perustaa uuden kansliaapulaisen viran ja kaksi uutta ulosottoapulaisvirkaa, joista edellinen oli luettava vakinaisten viranpitäjien 3 ja jälkimmäiset 5 palkkaluokkaan, sekä rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin uuden kansliaapulaisen viran ja neljä uutta ulosottoapulaisvirkaa, kaikki palkattuina yhteismäärärahasta, sekä korottaa 1924 menosäännön määrärahan viimemainittun konttorin kanslia- ja ulosottoapulaisia varten 92,040 markalla.

Kaupungin painatustöiden valvonta. Sittenkun kaupungin painatustöiden valvoja, notaari K. V. Puuska sairauden takia oli estynyt hoitamasta mainittujen töiden valvontaa, oli rahatoimikamari joulukuun 15 p:nä 1922 väliaikaisesti siirtänyt tämän tehtävän kansliallensa, minkä johdosta valvoja Puuskan palkka 1923 vuoden alusta oli säästynyt. Kamarin anomuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ tämän toimeenpiteen.

Satamakatsantomiehenviran perustaminen. Sen johdosta että satamahallitus antamassaan lausunnossa oli ehdottanut evättäväksi merenkulkuhallituksen esityksen tutkinnon suorittaneen satamakatsantomiehen asettamisesta Helsinkiin, oli kaupunginvaltuusto vuonna 1922 kehoittanut⁵⁾ valmisteluvaliokuntaansa asiasta hankkimaan merenkulkuhallituksen lausunnon, sekä, jos se havaittiin tarpeelliseksi, uuden lausunnon satamahallitukselta. Puheenalaisten lausuntojen saavuttua päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto:

lakkauttaa yhden satamaviskaalinviran ja sen sijaan perustaa satamakatsantomiehintoimen sellaisin pätevyysvaatimuksin ja virkavelvollisuuksin kuin lokakuun 18 p:nä 1920 alusten merikelpoisuuden valvonnasta annetussa asetuksessa mainitaan;

myöntää satamakatsantomiehelle samat palkkaedut kuin satamaviskaalille; sekä

sittenkun maaliskuun 27 p:nä 1890 annetussa asetuksessa säädetty kaupunkikuntain velvollisuus palkata satamaviskaaleja lokakuun 18 p:nä 1920 annetulla asetuksella oli peruutettu, kehoittaa satamahallitusta 1924 budjetti-ehdotuksensa yhteydessä tekemään ehdotuksen siitä johtuviksi toimenpiteiksi.

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 135. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21. 2. 18 §. — ³⁾ S:n 28. 11. 8 §. — ⁴⁾ S:n 4. 4. 8 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 164. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 7. 3. 25 §.

Lausunto erinäisten poliisilaitoksen virkain lakkauttamisesta. Sisäasiainministeriön kehoitettua maaherroja ilmoittamaan, mitkä kaupunkien poliisilaitosten virat voitaisiin, säästäväisyyden noudattamiseksi valtion taloudessa, helmikuun 1 tai maaliskuun 1 p:nä 1923 lakkauttaa, oli kaupungin poliisimestari Uudenmaan läänin maaherralle ilmoittanut, että Helsingin poliisilaitoksessa tällöin seuraavat virat olivat avoinna, nimittäin poliisimestarin vanhemman apulaisenvirka, antropometrisen toimiston johtajan virka, varastonhoitajan toimi, jota väliaikaisesti hoiti eräs ylikonstaapeli, yksi vahtimestarin toimi sekä 39 ylimääräisen poliisikonstaapelin tointa. Sen lisäksi säästyi valtiolle 53 vakinaisen poliisikonstaapelin toimesta tuleva palkka, vaikka mainitut virat olivat täytetyt, sen johdosta, että poliisilaitoksessa oli 14 ylimääräistä ylikonstaapelin ja 28 tarkastuskonstaapelin tointa, joista maksettiin ainoastaan palkkiota eikä vakinaista palkkaa; näitä toimia hoitamaan oli määrätty 42 vanhempaa konstaapelia, joille oli pidätetty heidän vakinaiset toimensa täyttämättä. Tasavallan presidentin vartiokomennuskuntaan oli komennettu 9 vakinaista konstaapelia, joiden toimia ei myöskään ollut täytetty. Kaksi vakinaista konstaapelia hoiti viransijaisina kahta kanslistin tointa, joiden virkojen vakinaiset haltijat hoitivat, toinen ylimääräisen komisaarin ja toinen antropometrisen toimiston johtajan virkaa. Näitä kahta virkaa ei myöskään ollut täytetty. Poliisimestarin mielestä voitiin poliisilaitoksessa lakkauttaa: 1) poliisimestarin nuoremman apulaisen virka, joka nykyisin oli täytetty, mutta olisi tällöin viran haltija, vänrikki K. Soinio, nimitettävä poliisimestarin vanhemmaksi apulaiseksi, 2) antropometrisen toimiston apulaisjohtajan virka, 3) kielenkääntäjän virka, 4) 3 vahtimestarintointia sekä 5) 80 ylimääräisen konstaapelin tointa, edellyttäen, että yllämainitut 14 ylimääräisen ylikonstaapelin ja 28 tarkastuskonstaapelin tointa asetetaan vakinaiselle kannalle; joka tapauksessa pidettäisiin täyttämättä 35 ylimääräisen konstaapelin tointa. — Sitäpaitsi ei määrättäisi sijaisia niihin 53 vakinaisen konstaapelin toimeen, joiden haltijat hoitivat muita toimia. Avointa varastonhoitajan tointa ei voitu lakkauttaa.

Ministeriön vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa asiasta päätti ¹⁾ valtuusto hankkimansa rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti puoltaa poliisimestarin ehdotusta.

Uusia sairaanhoitajatartoimia Marian sairaalassa. Sairaalaylihallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, 1924 vuoden alusta lukien, perustaa uuden osastonhoitajatartoimen Marian sairaalan kirurgiselle osastolle ja uuden aliohoitajatartoimen saman sairaalan röntgenosastolle.

Työnjohtaja Nikkilän mielisairaalan miespotilaita varten. Sairaalaylihallituksen esityksestä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto 1924 vuoden alusta perustaa Nikkilän mielisairaalaan uuden hoitajantoimen, joka oli luettava 3 vakinaiseen palkkaluokkaan ja jonka haltija etusijassa olisi velvollinen ohjaamaan miespuolisten potilaiden kotitöitä.

Toisen yöhoitajattaren palkkaaminen kunnalliskotiin. Sittenkun uusi, vanhimmille ja heikoimmille naispuolisille hoidokeille aiottu sairaanhoito-osasto oli järjestetty kunnalliskotiin, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto köyhäinhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin puollettua esitystä 1924 vuoden alusta perustaa sinne toisen, 3 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluvan yöhoitajatartoimen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 3. 6 §. — ²⁾ S:n 3. 10. 14 §. — ³⁾ S:n 22. 8. 26 §. — ⁴⁾ S:n 28. 11. 10 §.

Kouluhoitajatarhoitinten perustaminen kansakouluihin. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli, ilmoittaen, että Ratakadun 8:n kansakouluun oli viime vuonna koetteeksi ollut asetettuna kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton palkkaama kouluhoitajatar ja että tästä saadut kokemukset olivat olleet suotuisat, esittänyt kaupunginvaltuustolle, että mainittuihin kansakouluihin tammikuun 1 p:stä 1924 perustettaisiin kouluhoitajatarhoitimi, joka luettaisiin 7 vakinaiseen palkkaluokkaan, johon m. m. ylempien kansakoulujen opettajattaret kuuluivat. Johtokunnan esitykseen liitettyssä mainitun liiton kirjelmässä huomautettiin m. m., että kunnallisia kouluhoitajattaria jo oli Pietarsaareissa, Kotkassa, Tampereella ja Turussa, että liitto oli toimeenpannut kurssija sairaanhoitajattaria varten, jotka halusivat valmistautua kouluhoitajattariksi, sekä että kouluhallitus oli kehoittanut asianomaisia kansakouluntarkastajia toimimaan kouluhoitajatarhoitinten asettamiseksi kansakoulun palvelukseen, joiden palkan saisi ottaa huomioon kansakoulujen valtioapua laskiessa.

Myöhemmin teki suomenkielisten kansakoulujen johtokunta samansuuntaisen esityksen, ehdottaen mainittuihin kouluihin palkattavaksi kolme vakinaista kouluhoitajattaria, jotka luettaisiin 7 vakinaiseen palkkaluokkaan.

Rahatoimikamarin ja kaupunginvaltuuston erikoisesti tekemän päätöksen mukaan¹⁾, myöskin terveydenhoitolautakunnan annettua lausuntonsa asiasta, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto vuodeksi, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, kaupungin kansakouluihin palkata neljä kouluhoitajattaria, joista kolme suomenkielisiin ja yhden ruotsinkielisiin kouluihin, jotka hoitajattaret luettaisiin 5 vakinaiseen palkkaluokkaan.

Uuden hoitajattaren palkkaaminen Toivolan lastenkotiin. Lastensuojelulautakunta oli, sittenkun n. s. Weckin huvilan³⁾ oston kautta oli käynyt mahdolliseksi Toivolan lastenkotiin perustaa erityinen tyttöjen osasto ja tämän johdosta tarvittiin uusi hoitajatar, esittänyt kaupunginvaltuustolle, että uusi, 2 palkkaluokkaan kuuluva hoitajatarhoitimi perustettaisiin lastenkotiin sekä että yksi entisistä, 3 vakinaiseen palkkaluokkaan luetuista hoitajattarista, joiden työtaakka täten pienenesi, siirrettäisiin 2 palkkaluokkaan. Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon myöntyi⁴⁾ valtuusto lautakunnan esitykseen, ja oli puheenalaiset muutokset toimeenpantava 1924 vuoden alusta.

Uusi metallitöiden opettajanvirka Ryttylän kasvatuslaitoksessa. Sittenkun erinäiset Ryttylän kasvatuslaitoksen työopajarakennekset, joiden teettämiseen kaupunginvaltuusto viimeisessä budjetin käsittelyssä oli myöntänyt varoja, syksyllä olivat valmistuneet, oli lastensuojelulautakunta valtuustolle esittänyt, että mainittuun kasvatuslaitokseen 1924 vuoden alusta perustettaisiin lautakunnan jo aikaisemmin suunnittelema metallitöiden opettajanvirka, jonka haltija olisi luettava 7 vakinaiseen palkkaluokkaan. Rahatoimikamarin puolelta lautakunnan esitystä, valtuusto myöntyi⁵⁾ siihen.

Uusi kanslistintoimi sosialilautakunnassa. Viitaten lisääntyneeseen työhön kansliassaan, jota 1920 vuodesta lähtien oli hoitanut ylimääräinen kanslia-apulainen, oli sosialilautakunta esittänyt, että lautakuntaan perustettaisiin vakinainen kanslistintoimi, joka luettaisiin 3 vakinaiseen palkkaluokkaan, sekä että nykyinen ylimääräinen kanslia-apulainen neiti H. Helkeniemi valittaisiin toimeen. Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto sosialilautakuntaan 1924 vuoden alusta perustettavaksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 31. 10. 24 §. — ²⁾ S:n 12. 12. 37 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 18. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 34 §. — ⁵⁾ S:n 17. 10. 20 §. — ⁶⁾ S:n 31. 10. 16 §.

vakinaisen kanslistintoimen, joka oli luettava mainittuun palkkaluokkaan ja jonka lautakunta täyttäisi sihteerinsä ehdotuksesta.

Revisionikonttorin avustavan revisorin virka. Revisionikonttorin avustavaksi revisoriksi valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto kamreeri, filosofianmaisteri K. V. Tähtisen.

Rakennuskonttorin kaupunginvarastopäällikönvirka. Kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾ kaupunginvarastopäälliköksi johtaja F. H. Sjöbergin. Hänelle myönnettiin ³⁾ kuitenkin tekemänsä anomuksen johdosta virkaero, jolloin entinen kaupunginvarastopäällikkö O. W. Haglund määrättiin toistaiseksi virkaa hoitamaan. Virkaa uudelleen täytettäessä valittiin ⁴⁾ siihen uudestaan entinen kaupunginvarastopäällikkö Haglund.

Suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajanvirka. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta ilmoitti ⁵⁾ mainittujen kansakoulujen taloudenhoitajaksi valinneensa filosofianmaisteri A. E. Lehdon.

Maatalouskonttorin kirjanpitäjänvirka. Maatalouslautakunnan esityksestä oikeutti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan virkaa haettavaksi julistamatta maatalouskonttorin vakinaiseksi kirjanpitäjäksi ottamaan kirjanpitäjä Å. Ullnerin, joka oli hoitanut virkaa ennenkuin se oli muutettu vakinaiseksi.

Kaupunginarkkitehdinvirka. Täytettäessä kolmannen kerran haettavaksi julistettua ⁷⁾ kaupunginarkkitehdinvirkaa valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto siihen arkkitehti K. Borgin, jonka tuli astua virkaan tammikuun 1 p:nä 1924. Sittenkun hän kuitenkin myöhemmin oli anonut vapautusta mainitusta virasta, myöntyi ⁹⁾ valtuusto siihen, jolloin virka uudelleen julistettiin haettavaksi. Kaupungin yleisten töiden hallitus puolsi sen jälkeen ensin ainoan hakijan, arkkitehti K. S. Kallion valitsemista kaupunginarkkitehdiksi, mutta peruutti, sittenkun hän oli asettanut erinäisiä ehtoja virkaan astumisellensa, puoltolauseensa ja esitti, ettei virkaa toistaiseksi julistettaisi haettavaksi, vaan neuvottelujen perusteella täytettäisiin sellaisin ehdoin kuin tarpeelliseksi havaittiin, sekä että avustavan kaupunginarkkitehdinkin virkaan nähdessä meneteltäisiin siten, että mahdollisesti ryhdyttäisiin neuvotteluihin ja myönnettäisiin menosääntöön merkittyä palkkaa korkeampi palkka, minkä lisäksi hallitus olisi valtuutettava ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin puheenalaisten virkain täyttämiseksi yllämainittuja näkökohtia silmälläpitäen. Kaupunginvaltuusto, joka siirsi asian lopullisen ratkaisun syksyyn, päätti ¹⁰⁾ valtuuttaa hallituksen väliaikaisesti järjestämään kaupunginarkkitehdin ja avustavan kaupunginarkkitehdin virkain hoitamisen sekä kehoittaa hallitusta arkkitehti Kallion tai muiden pätevien arkkitehtien kanssa neuvottelemaan edellisen viran lopullisen täyttämisen ehdoista; samalla valtuutettiin rahatoimikamari käyttämään mainittujen virkain väliaikaiseen hoidattamiseen tarvittavat varat. Sittenkun arkkitehti Kallio sen jälkeen oli peruuttanut hakemuksensa ja kaupungin yleisten töiden hallitus oli mainitussa suhteessa ryhtynyt neuvotteluihin rakennustarkastuskonttorin kontrollööriin arkkitehti G. Taucherin kanssa valitsi ¹¹⁾ valtuusto lopuksi, sittenkun myöskin rahatoimikamari oli antanut lausunnon asiasta, kaupunginarkkitehdiksi kolmeksi vuodeksi, tammikuun 1 p:stä 1924 lukien, jolloin virkaan oli astuttava, arkkitehti G. Taucherin, 7,000 markan kuukausipalkoin ja molemminpuolisoin kolmen kuukauden irtisanomisajoin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 26 §. — ²⁾ S:n 7. 3. 13 §. — ³⁾ S:n 13. 6. 35 §. — ⁴⁾ S:n 12. 9. 13 §. — ⁵⁾ S:n 22. 8. 28 §. — ⁶⁾ S:n 12. 9. 17 §. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 172. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 16 §. — ⁹⁾ S:n 2. 5. 27 §. — ¹⁰⁾ S:n 13. 6. 38 §. — ¹¹⁾ S:n 17. 10. 16 §.

Raittiudenvalvojan toimen täyttäminen. Sittenkun raittiuslautakunta avoimena olleeseen raittiudenvalvojan toimeen oli valinnut varastonhoitaja H. Laineen ja siitä ilmoittanut kaupunginvaltuustolle, huomautti poliisimestari häneltä vaaditussa lausunnossa osin, että varastonhoitaja Laine vuonna 1918 oli tuomittu kolmen vuoden ehdolliseen kuritushuonerangaistukseen ja olemaan kuusi vuotta vailla kansalaisluottamusta, joten hänen ei voinut katsoa täyttävän niitä vaatimuksia, joita voimassa olevain määräysten mukaan vaadittiin kunnallisilta raittiudenvalvojilta, osin että oikeus valita nämä kuului kaupunginvaltuustolle. Tämän johdosta ja kun varastonhoitaja Laineen, vaikka hän 1918 vuoden kapinaan osaaottaneiden henkilöiden armahamisesta toukokuun 21 p:nä 1921 annetun lain nojalla oli saanut takaisin kansalaisluottamuksen, ei voinut katsoa täyttävän valtioneuvoston raittiuslautakuntain sekä raittiuspoliisien ja muiden kunnallisten raittiudenvalvojan toiminnasta heinäkuun 7 p:nä 1922 tekemän päätöksen 2 §:n 1 kohdassa säädettyjä pätevyysvaatimuksia puheenalaista virkaa varten, päätti ¹⁾ valtuusto palauttaa asian raittiuslautakuntaan, jonka tuli lähettää asianmukainen ehdotus viran täyttämiseksi. Valtuustolle sen jälkeen lähettämässään kirjelmässä ilmoitti lautakunta tulkinneensa yllämainitun valtioneuvoston vuonna 1922 tekemän päätöksen siten, että lautakunnalla oli oikeus valita raittiudenvalvojat, mutta tahtoi lautakunta, kun valtuusto oli tulkinnut asian toisin, tässä kohden luopua aikaisemmasta käsityksestään; henkilökysymykseen nähden esitti lautakunta, pysyen aikaisemmassa mielipiteessään, että varastonhoitaja Laine valittaisiin toimeen. Valtuusto myöntyi ²⁾ tähän esitykseen.

Myönnettyjä virkaloimia. Kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtajalle filosofiantohtori J. Qvistille yksityisten asiain vuoksi virkavapautta kolmeksi kuukaudeksi, helmikuun 1 p:stä lukien, sekä määräsi kansanopistonjohtaja J. Österholmin mainittuna aikana hoitamaan hänen virkaansa.

Kaupunginvaltuuston kanslian notaarille K. V. Puuskalle myönnettiin ⁴⁾ sairauden tähden virkavapautta kahdeksi kuukaudeksi, helmikuun 1 p:stä lukien ja sen jälkeen edelleen ⁵⁾ kolmeksi kuukaudeksi, huhtikuun 1 p:stä lukien, ja määrättiin filosofianmaisteri A. Gyllenbögel sinä aikana hoitamaan virkaa.

Kasvatuslaitoksen kasvattilasten hoidon valvontalääkärille lääketieteellisensiaatti R. Granholmille myönnettiin ⁶⁾ sairauden tähden virkavapautta huhtikuun 1 p:stä toukokuun 15 p:än, ja määrättiin lääketieteellisensiaatti E. Kivikataja mainittuna aikana hoitamaan virkaa.

Kivelän sairaalan yleisen osaston ylilääkärille, lääketieteentohtori H. Fabritiukselle, joka yksityisten asiain takia oli nauttinut kahden kuukauden virkavapautta, joulukuun 8 p:stä 1922 lukien, myönnettiin ⁷⁾ pitennettyä virkavapautta vielä kolmeksi kuukaudeksi, ja määrättiin mainitun osaston assistenttilääkäri, lääketieteellisensiaatti E. Stenberg sinä aikana hoitamaan hänen virkaansa, minkä ohessa sairaalaylihallitus oikeutettiin mainituksi ajaksi määräämään sijainen assistenttilääkäri Stenbergille.

Rakennuskonttorin apulaistyöpäällikölle, insinööri B. Weckmanille, joka sairauden takia oli nauttinut kahden kuukauden virkavapautta, tammikuun 1 p:stä lukien, myönnettiin ⁸⁾ pitennettyä virkavapautta sairauden takia edelleen neljäksi kuukaudeksi, maaliskuun 1 p:stä lukien.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 24 §. — ²⁾ S:n 13. 6. 28 §. — ³⁾ S:n 24. 1. 33 §. — ⁴⁾ S:n 24. 1. 32 §. — ⁵⁾ S:n 21. 3. 23 §. — ⁶⁾ S:n 2. 5. 21 §. — ⁷⁾ S:n 7. 3. 14 §. — ⁸⁾ S:n 21. 3. 13 §.

Evätty virkavapausanomus. Työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtajan filosofiantohtori J. Qvistin anomuksen saada yksityisten asiain takia virkavapautta kolmeksi kuukaudeksi, lokakuun 1 p:stä lukien, kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾.

Työväenopiston osastonjohtajan J. Qvistin virkaero. Työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtajalle filosofiantohtori J. Qvistille myönnettiin²⁾ anomasa ero, lukien tammikuun lopusta 1924, ja oli kansanopistonjohtaja J. Österholmin hoidettava virkaa, kunnes se täytettäisiin vakinaisesti, minkä ohessa työväenopiston johtokunta oikeutettiin julistamaan virka haettavaksi ehdolla, että se oli vastaanotettava elokuun 1 p:nä 1924.

Kaupunginvaltuutettujen ja tilintarkastajain vaalin toimittamisen aika. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että kaupunginvaltuutettujen ja tilintarkastajain vaali, joka oli marraskuun 27 p:nä 1917 vahvistetun kunnallisen vaalilain 1 §:n mukaan aloitettava joulukuun 4 p:nä, oli saatettava loppuun joulukuun 5 p:nä 1923.

Korjattu ilmoitus terveydenhoitolautakunnan jäsenten vaalista. Kaupunginvaltuuston vaalilautakunta ilmoitti⁴⁾, että laskettaessa valtuuston joulukuun 13 p:nä 1922⁵⁾ toimittaman terveydenhoitolautakunnan jäsenten vaalin tulosta toimittaja A. E. Leino epähuomiosta oli ilmoitettu vakinaiseksi jäseneksi, vaikka hänet oli valittu varajäseneksi.

Vuositolintarkastajain ja heidän varamiestensä vaali. Kunnallisvaalien keskuslautakunta ilmoitti⁶⁾, että joulukuun 4 ja 5 p:nä 1922 toimitetussa vaalissa vuositolintarkastajiksi oli valittu pankinkamreeri J. J. Alfthan, taloudenhoitaja K. W. Leino, insinööri Ä. B. Liljeroth ja kirvesmies P. Pirskanen sekä tilintarkastajain varamiehiksi metallityöntekijä J. Halla, leipuri F. V. Heinonen, kassanhoitaja O. Forssell ja pankinprokuristi H. von Troil.

Tilintarkastajain vaali. Tilintarkastajiksi tarkastamaan Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin 1923 vuoden tilejä valitsi⁷⁾ kaupunginvaltuusto kamreeri S. Ehrstedtin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin.

Uuden köyhäinhuolautakunnan vaali. Sittenkun maaherra oli vahvistanut uuden köyhäinhoidon ohjesäännön⁸⁾, määräsi⁹⁾ kaupunginvaltuusto köyhäinhuolautakunnan jäsenten ja varajäsenten luvun kahdeksaksitoista sekä valitsi sen jäseniksi kirvesmies K. J. Aallon, esittelijäneuvos A. P. Arvelon, pastori S. Berglundin, palomestari W. Bergströmin, eversti O. Ehrströmin, prokuristi C. F. Fagerholmin, filosofiantohtori neiti J. af Forsellesin, taloudenhoitaja A. Halmeen, laulunopettajatar P. af Heurlinin, rouva E. Huttusen, toimittaja A. E. Leinon, rouva M. Leinon, piirilääkäri V. Leontjeffin, sementtityöntekijä P. Nevalaisen, kansakoulunjohtaja A. Noposen, kansakoulunopettajatar O. Omolan, rouva F. Pietikäisen ja pianoteknikko J. Virtasen sekä varajäseniksi sorvari Hj. Blomqvistin, kaupunginkätilö H. Edelmännin, konttoristi E. Fagerholmin, ammattientarkastaja I. Grönbergin, rouva I. Grönstrandin, rouva A. Halmeen, filosofianmaisteri neiti E. Heikelin, varastotyöntekijä M. Korhosen, metallityöntekijä J. K. Lehtosen, rouva F. Lönnqvistin, lääketieteentohtori A. Ruotsalaisen, uunityöntekijä K. Sinisalonen, rouva S. Thomassonin, lääketieteenlisensiaatti K. A. Tukiainen, lääketieteenlisensiaatti A. Wartiovaaran, piirilääkäri C. J. L. Wetterstrandin, viilaaja F. A. Åkermanin ja rouva H. Öbergin; jäsenistä valtuusto samalla valitsi puheenjohtajaksi palomestari Bergströmin ja varapuheenjohtajaksi pianoteknikko Virtasen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 23 §. — ²⁾ S:n 28. 11. 13 §. — ³⁾ S:n 28. 11. 3 §. — ⁴⁾ S:n 24. 1. 29 §. — ⁵⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 179. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 10. 1. 6 §. — ⁷⁾ S:n 16. 5. 14 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 143. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 21. 4. 7 §.

Kansakoulujohtokuntien jäsenten vaali. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi elokuun 1 p:n 1923 ja elokuun 1 p:n 1926 väliseksi kolmivuotiskaudeksi valittiin¹⁾ kansakoulunopettaja K. Ahtiala ja rouva H. Öberg sekä ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi samaksi ajaksi neiti D. Neovius ja metallityöntekijä G. A. Lindroos.

Julkisivupiirustuksia tarkastavan toimikunnan jäsenten vaali. Vastaperustetun julkisivupiirustuksia tarkastavan toimikunnan²⁾ jäseniksi 1924 vuoden loppuun kaupunginvaltuusto valitsi³⁾ vtt Långholmin ja Tarjanteen.

Ammattiopetuslaitosten johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten vaali. Puheenjohtajaksi uuteen, ammattiopetuslaitosten yhteiseen johtokuntaan⁴⁾, jonka tuli aloittaa toimintansa tammikuun 1 p:nä 1924, valittiin⁵⁾ kunnallisneuvos V. von Wright sekä jäseniksi siihen tehtailija V. W. Holmberg, johtaja L. Lyytikäinen, insinööri R. Mickwitz, kansakoulunopettajatar O. Moberg, rouva M. Paaso ja rouva F. Pietikäinen.

Uuden vuokrantarkkailulautakunnan puheenjohtajain ja jäsenten vaali. Puheenjohtajaksi ja jäseniksi uuteen vuokrantarkkailulautakuntaan⁶⁾ valittiin⁷⁾ seuraavat henkilöt: ensimmäiselle osastolle puheenjohtajaksi asessori U. J. Castrén sekä jäseniksi rakennusmestari O. E. Lund, kiinteistönomistajain puolesta ja kirjaltaja K. F. Hellgren vuokralaisten puolesta, toiselle osastolle puheenjohtajaksi varatuomari C. G. Möller sekä jäseniksi maalarimestari A. Haanoja kiinteistönomistajien puolesta ja metallityöntekijä J. K. Lehtonen vuokralaisten puolesta sekä kolmannelle osastolle puheenjohtajaksi varatuomari A. Tollander sekä jäseniksi ylijunailija K. Th. Boström kiinteistönomistajain ja puuseppä M. W. Långholm vuokralaisten puolesta.

Myöhemmin, sittenkun lautakunta oli päätetty⁸⁾ uudelleen järjestää, valittiin⁸⁾ puheenjohtajaksi, jäseniksi ja varajäseniksi siihen tammikuun 1 p:n 1924 ja toukokuun 31 p:n väliseksi ajaksi seuraavat henkilöt: ensimmäiselle osastolle puheenjohtajaksi asessori U. J. Castrén, jäseniksi rakennusmestari O. E. Lund kiinteistönomistajain ja kirjaltaja K. F. Hellgren vuokralaisten puolesta sekä varajäseniksi maalarimestari A. Haanoja kiinteistönomistajain ja kivityömies V. Saarelma vuokralaisten puolesta sekä toiselle osastolle puheenjohtajaksi varatuomari A. Tollander, jäseniksi ylijunailija K. Th. Boström kiinteistönomistajain ja metallityömies J. K. Lehtonen vuokralaisten puolesta sekä varajäseniksi agronomi W. Thesleff kiinteistönomistajain ja puuseppä M. W. Långholm vuokralaisten puolesta.

Vanhempainneuvoston vaali. Toisen suomalaisen tyttökoulun vanhempainneuvostoon syyskuun 1 p:n 1923 ja saman päivän 1926 väliseksi kolmivuotiskaudeksi kaupunginvaltuusto valitsi⁹⁾ kansakouluntarkastaja A. Järvisen, rouvat H. Paloheimon ja F. Pietikäisen, kersantti K. Rantalan ja rouva M. Salmelan.

Jäsenten vaali johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1924. Puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaalissa johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1924 valitsi¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto:

rahatoimikamariin: jäseniksi johtaja A. Björkenheimin, pankinjohtaja T. Grotenfeltin, johtaja K. R. Heinosen, lakitieteenkandidaatti K. V. Holman, filosofianmaisteri K. A. Wideniuksen ja seppä A. Virran;

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 11 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 151. — ³⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 3 §. —

⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 145. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 22 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 153. —

⁷⁾ Valt. pöytäk. 18. 4. 13 §. — ⁸⁾ S:n 12. 12. 2 §. — ⁹⁾ S:n 3. 10. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 12. 12. 1 §.

satamahallitukseen: jäseniksi satamatyöntekijä R. Kopran, varastotyöntekijä M. Korhosen, johtaja I. Lindforsin, johtaja J. Pelinin ja filosofiantohtori H. Ramsayn sekä näistä varapuheenjohtajaksi johtaja Lindforsin;

palotoimikuntaan: jäseniksi johtaja G. Idströmin, insinööri I. Killisen, mallipuupeppä K. L. Lydmanin ja kamreeri A. J. Suvirannan;

sairaalaylihallitukseen: jäseniksi ylilääkäri M. Björksténin ja lääketieteenlensiaatti H. Ryömän sekä puheenjohtajaksi yllhallitukseen professori E. Sandelinin ja varapuheenjohtajaksi lääketieteenlensiaatti E. Suolahden;

köyhäinlaitokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos A. P. Arvelon, pastori S. Berglundin, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, laulunopettajatar P. af Heurlinin, toimittaja A. E. Leinon ja rouva M. Leinon, varajäseniksi metallisorvaaja Hj. Blomqvistin, ammattientarkastaja I. Grönbergin, filosofianmaisteri neiti E. Heikelin, viilaaja J. K. Lehtosen, rouva F. Lönnqvistin ja lääketieteenlensiaatti K. A. Tukiaisen sekä jäsenistä puheenjohtajaksi palomestari W. Bergströmin ja varapuheenjohtajaksi pianoteknikko J. Virtasen;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi ylim. professori K. R. Wahlforsin ja konttoristi neiti A. Forsströmin;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi opettajatar N. Bohnhofin, rehtori B. Estlanderin, rouva T. Oksasen, lääketieteentohtori A. Ruotsalaisen ja neiti F. Tuliniemen;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos E. Böökin, kirvesmies N. Kalson, dosentti K. S. Laurilan, filosofianmaisteri R. Liukkosen, kansakoulunopettajatar O. Mobergin, kansakoulunjohtaja A. Noposen ja ylim. professori V. Voionmaan;

työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori neiti J. af Forsellesin, filosofianmaisteri Y. Heikelin, valtioneuvos E. Krogiuksen, filosofiantohtori A. Mickwitzin, professori J. E. Rosbergin, kirjakauppa-apulaisen Fr. Sundquistin ja viilaaja W. Zetterblomin;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi ylikirjastonhoitaja A. H. Bergholmin, professori H. Bergrothin, kivityöntekijä V. J. Huuskosen, professori A. Wallensköldin ja ylim. professori V. Voionmaan;

kaupunginmuseon johtokuntaan: jäseniksi filosofianlensiaatti J. Ailion, filosofiantohtori J. Rinteen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi toimittaja E. Lindahlin, yliarkkitehti H. Lindbergin, professori E. Melartinin, kirjaltaja V. Mikkolan ja filosofiantohtori H. Ramsayn;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi Suomen ammattijärjestön puheenjohtajan E. Huttusen, johtaja G. Idströmin, insinööri M. M. Muoniovaaran, sähkömonttööri O. W. Oksasen, varatuomari A. Palmgrenin, arkkitehti W. G. Palmqvistin ja arkkitehti A. Toivosen sekä näistä puheenjohtajaksi varatuomari Palmgrenin ja varapuheenjohtajaksi insinööri Muoniovaaran;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi professori A. L. Hjelmanin, metallityöntekijä O. Niemen, insinööri Hj. Pehrmanin, sähkötekniikko V. V. Salovaaran ja insinööri E. Schröderin sekä näistä puheenjohtajaksi professori Hjelmanin ja varapuheenjohtajaksi insinööri Pehrmanin;

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi toimittaja A. Aallon, talonomistaja J. T. Isotuvan, johtaja E. Pauligin ja rehtori M. Sergeliuksen;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, toimittaja R. Itkosen, ammattijärjestön sihteeri E. A. Metsärannan, hallintoneuvos O. Möllerin ja lakitieteenkandidaatti S. J. Pentin;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi johtaja Y. Harvian, taloudenhoitaja K. Karilan, rakennusmestari A. Malmin, insinööri, rouva J. Markelin-Svenssonin, ent. senaattori M. Paasivuoren, arkkitehti A. Toivosen ja kunnallisneuvos V. von Wrightin;

työnvälitystoimiston johtokuntaan: jäseniksi kivityöntekijä V. J. Huuskosen, filosofiantohtori S. Ivalon, uunimestari A. Malmin, ent. senaattori M. Paasivuoren ja kirjelijättelijä P. Rahikaisen;

urheilulautakuntaan: jäseniksi voimistelunopettajatar A. Collanin, insinööri E. von Frenckellin, verhoilija V. Lähteisen, postiljooni U. Rinteen ja hammaslääkäri R. Stenbergin;

rattiuslautakuntaan: jäseniksi muurari O. Paanasen ja teollisuusneuvos F. A. Paloheimon;

maatalouslautakuntaan: jäseniksi ylim. professori E. Ehrnroothin, filosofianmaisteri K. J. Ellilän, kaupungingeodeetti W. O. Lillen, johtaja V. Tannerin ja luottamusmies V. Viherkosken;

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckellin, johtaja Y. Harvian ja toimittaja A. E. Leinon sekä varajäseniksi kirvesmies K. J. Aallon ja lehtori E. Meinanderin;

taideteollisuuskeskuskoulun johtokuntaan: jäseneksi filosofianlisensiaatti J. Ailion sekä varajäseniksi arkkitehti G. Strengellin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin;

ammattien edistämislaitoksen johtokuntaan: jäseneksi työnvälitysneuvoja T. Uskin ja varajäseneksi pankinjohtaja T. Grotenfeltin;

verotuslautakuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri A. Ekströmin, kamreeri E. E. Enebergin, kansliapäällikkö Hj. Enwaldin, varatuomari B. von Fieandtin, maalarimestari A. Haanojan, johtaja P. E. Hallblomin, poliisimestari Hj. Honkasen, kansakoulunopettaja J. E. Janatuisen, maalari J. Konttisen, kivityöntekijä H. Laukkasen, jääkärimajuri B. Lembergin, rakennusmestari J. E. Lindgrenin, vanhemman lehtorin E. Malmbergin, metallityöntekijä O. Niemen, johtaja R. Nikanderin, kauppias A. F. Nymanin, valaja O. Saaren, vuori-neuvos W. A. Sohlbergin, työnvälitysneuvoja T. Uskin, maalari T. Wirtasen ja verhoilija E. Wäisäsen; sekä

tutkijalautakuntaan: jäseniksi isännöitsijä C. F. Fagerholmin, kirvesmies J. Järvisen, oikeussihteeri K. Kailan, metallityöntekijä P. Kalervon, kirjaltaja A. Karvosenojan, johtaja A. Kuusen, johtaja E. Sederholmin ja johtaja B. Tallbergin.

Inventtaajain ja katselmusmiesten vaali. Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁾ ylikirjastonhoitaja A. H. Bergholmin, konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, metallityöntekijä J. Hallan, kivityöntekijä V. J. Huuskosen, merikapteeni H. L. Laurentin, varastonhoitaja K. V. Saxellin, pankinjohtaja Y. A. Uutilan, tehtailija K. A. Wiggin ja rakennusmestari O. Vilamon.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi valittiin¹⁾ seppä B. Haarala, metsäneuvos E. J. Koskenmaa, agronomi A. S. Lindholm, maalari J. Nikula ja arkkitehti U. Åberg.

Kaupunginkassan inventtaajiksi valittiin¹⁾ rakennusmestari K. J. Rousti ja kassanhoitaja M. Sinisalo sekä heidän varamiehikseen kamreeri S. Ehrstedt ja kamreeri V. Hougberg.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 1 §.

Lastensuojelulautakunnan jäsenten toimikauden pidentäminen. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ pidentää lastensuojelulautakunnan toimikauden siksi kunnes valmisteltavana oleva lautakunnan uusi ohjesääntö oli ehditty vahvistaa ja astunut voimaan.

Tulo- ja omaisuusverolautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali. Tulo- ja omaisuusverolautakunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi²⁾ toimittaja E. Aarnion, johtaja P. E. Hallblomin, poliisimestari Hj. Honkasen ja vanhemman lehtorin E. Malmbergin sekä heidän varamiehikseen varatuomari B. von Fieandtlin, vuorineuvos W. A. Sohlbergin, ent. vaihdemies O. Tannerin ja kelloseppä J. Walvion.

Ammattioppilaslautakunnan vaali. Päättyessään³⁾ ammattioppilaslautakunnan asetettavaksi kaupunginvaltuusto valitsi⁴⁾ siihen vuodeksi 1924 puheenjohtajaksi kunnallisneuvos V. von Wrightin, varapuheenjohtajaksi varatuomari E. W. von Boehmin, jäseniksi maalarimestari A. Haanojan, kulta-seppämestari F. V. Lindroosin, kirjansitoja E. Merikosken ja puutyöntekijä H. Moision, molemmat ensinmainitut työnantajain ja molemmat viimeainnut työntekijäin edustajina, sekä varajäseniksi tehtailija V. W. Holmbergin, kirjapainonjohtaja L. Lyytikäisen, ent. senaattori M. Paasivuoren ja metallityöntekijä P. Salon, molemmat ensinmainitut työnantajain ja molemmat viimeainnut työntekijäin edustajina.

Ehdotus holhouslautakunnan puheenjohtajan vaaliksi. Puheenjohtajaksi holhouslautakuntaan vuosiksi 1924—27 päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto raastuvanoikeudelle ehdottaa ent. esittelijäsihteeri J. M. Nordmanin.

Vapautus johto- ja lautakuntien jäsenyydestä. Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto vapautti⁶⁾ insinööri O. Terhin tehtävästään vuokralaisten edustajana olla vuokrantarkkailulautakunnan jäsenenä ja valitsi hänen tilalleen jäseneksi lautakuntaan johtaja P. Palmion. Niinikään vapautti⁷⁾ valtuusto tehdystä anomuksesta toimittaja K. Koskimiehen saman lautakunnan jäsenyydestä ja valitsi hänen tilalleen johtaja E. Haatajan talonomistajain edustajaksi lautakuntaan.

Yli-insinööri O. Fr. Nyberg huomautti kaupungin yleisten töiden hallituksen puheenjohtajana, ettei kaupunginvaltuusto täyttäessään tärkeitä rakennuskonttorin virkoja ollut havainnut olevan syytä ottaa huomioon hallituksen perusteltuja esityksiä hakijain sopivaisuudesta ja virkakelpoisuudesta. Sen johdosta saattoi olla tarjona vaara, että konttorin talonrakennusosasto virkaatekevän kaupunginarkkitehdin virasta eroamisen johdosta joutui pitkäksi ajaksi olemaan vailla johtajaa ja työvoimia; niinikään oli toinen henkilö kuin hallituksen yksimielisesti puoltama valittu konttorin varasto-osaston johtajaksi. Kun hallituksen vastuu näin ollen melkoisesti lisääntyi ja puheenjohtajan asiana oli lähinnä johtaa ja valvoa asiain käsittelyä ja kulkua, ei yli-insinööri Nyberg enää katsonut voivansa ottaa kantaakseen tätä vastuuta, minkä vuoksi hän anoi vapautusta hallituksen jäsenyydestä ja puheenjohtajan tehtävästä. Tähän myöntyen valtuusto valitsi⁸⁾ hänen tilalleen jäseneksi ja puheenjohtajaksi hallitukseen varatuomari A. Palmgrenin.

Toimittaja R. Swentorzetsky vapautettiin⁹⁾ tehdystä anomuksesta suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäsenyydestä, ja valitsi kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 5 §. — ²⁾ S:n 12. 12. 3 §. — ³⁾ Ks tätä kert. siv. 145. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 17 §. — ⁵⁾ S:n 12. 12. 4 §. — ⁶⁾ S:n 21. 2. 23 §. — ⁷⁾ S:n 7. 3. 16 §. — ⁸⁾ S:n 21. 3. 8 §. — ⁹⁾ S:n 31. 10. 21 §.

valtuusto hänen tilalleen johtokunnan jäseneksi elokuun 1 p:än 1924 kansakoulunopettaja J. E. Janatuisen.

Raittiuslautakunnan tekemän anomuksen johdosta vapautti ¹⁾ kaupunginvaltuusto rouva R. Sillanpään lautakunnan jäsenyydestä ja valitsi hänen tilalleen sen jäseneksi neiti F. Tuliniemen.

Ministeri N. Liakka vapautettiin ²⁾ tehdystä anomuksesta suomenkielisen kansakoulujohtokunnan jäsenyydestä, ja valitsi kaupunginvaltuusto hänen tilalleen johtokunnan jäseneksi elokuun 1 p:än 1925 jumaluusopintohtori A. F. Puukon.

Täydennysvaaleja. Varatuomari H. Fr. Lindemanin, kirvesmies S. Hellstenin ja koristemaalari Fr. Hasselgrenin tilalle, jotka olivat kuolleet, valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto vuokrantarkkailulautakunnan toisen osaston puheenjohtajaksi varatuomari C. G. Möllerin, mainitun osaston jäseneksi saman osaston varajäsenen metallityöntekijä J. K. Lehtosen, sekä vielä mainitun osaston varajäseneksi agronomi W. Thesleffin sekä sen lisäksi osaston varajäseneksi metallityöntekijä Lehtosen tilalle uunityöntekijä K. V. Lindholmin.

Työnvälitystoimiston johtokunnan jäseneksi herra A. Louhen tilalle, jonka oli ilmoitettu poistuneen maasta, valitsi ⁴⁾ valtuusto kivityöntekijä V. J. Huuskosen.

Jäseneksi Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan professori Th. Homénin tilalle, joka oli kuollut, valittiin ⁵⁾ kolmivuotiskauden 1922—24 jäljellä olevaksi osaksi kamreeri V. Hougberg.

Jäsenten vaali valiokuntiin ja komiteoihin. Budjettivaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁶⁾ vtt von Frenckellin, Halmeen, Harvian, Langenskiöldin, Levoniuksen, Lindforsin, Långströmin, Paloheimon ja Voionmaan.

Jäseniksi kaupunginvaltuuston Suomen kansalaisuushakemuksia tarkastamaan asettamaan valiokuntaan valittiin ⁷⁾ vtt A. Aalto, Moring ja Tarjanne.

Jäseniksi kaupunginvaltuuston denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden myyntioikeushakemuksia valmistelemaan asettamaan valiokuntaan valittiin ⁸⁾ vtt Ivalo, Långholm, Moring, Noponen ja R. A. Sillanpää.

Kysymystä yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahan jakamisesta valmistelemaan asetettuun valiokuntaan valittiin ⁹⁾ vtt K. J. Aalto, Hurmerinta, Meinander, Mikkola ja Norrmén.

Helsingin kaupungin edustajaksi komiteaan, joka maan kaupunkien satamaviranomaisten edustajain pitämässä kokouksessa oli saanut toimeksi laatia ehdotuksen uusiksi satama- ja liikennetariffeiksi, valittiin ¹⁰⁾ vt Lindfors.

Kaupunginvaltuuston edustajaksi maistraatin ehdotusta uudeksi pika-ajuritaksaksi laatimaan asettamaan komiteaan valittiin ¹¹⁾ vt von Frenckell.

Keskussairaala-alueen ¹²⁾ yleistä käyttöohjelmaa laatimaan asetettuun komiteaan valittiin ¹³⁾ arkkitehtijäseneksi rakennuskontrollööri arkkitehti G. Taucher sekä kaupunginvaltuuston edustajiksi vt Langenskiöld ja lääketieteenlensiaatti H. Ryömä.

Jäseniksi ehdotusta lausunnoksi valtioneuvoston laatimasta ehdotuksesta kaupunkikuntien keskushallinnon ¹⁴⁾ uudistamisesta tekemään asetettuun valiokuntaan valittiin ¹⁵⁾ vtt Ehrnrooth, Itkonen, Levonius ja Tollet sekä metallityöntekijä J. K. Lehtonen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 6 §. — ²⁾ S:n 12. 12. 7 §. — ³⁾ S:n 7. 3. 16 §. — ⁴⁾ S:n 16. 5. 12 §. — ⁵⁾ S:n 16. 5. 14 §. — ⁶⁾ S:n 10. 1. 5 §. — ⁷⁾ S:n 10. 1. 7 §. — ⁸⁾ S:n 10. 1. 8 §. — ⁹⁾ S:n 10. 1. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 2. 5. 16 §. — ¹¹⁾ S:n 22. 8. 5 §. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. siv. 24. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 7 §. — ¹⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 136. — ¹⁵⁾ Valt. pöytäk. 14. 11. 21 §.

Kaupunginvaltuuston edustajaksi maistraatin ehdotusta uudeksi poliisi-järjestykseksi laatimaan asettamaan komiteaan valittiin ¹⁾ vt Norrmén.

Jäseniksi kysymystä paikan luovuttamisesta Z. Topeliuksen ²⁾ muistomerkillä edelleen valmistelemaan asetettuun komiteaan kaupunginvaltuusto puolestaan valitsi ³⁾ vtt Ehrnroothin, Hellgrenin, Ivalon ja Meinanderin.

Katujen ja liikenteen järjestämistä ⁴⁾ koskevia kysymyksiä valmistelemaan asetettuun komiteaan valittiin ⁵⁾ kaupunginvaltuuston edustajiksi vtt A. Aalto ja von Frenckell.

Luottamusmiesten vaali asevelvollisuuskutsuntaan. Luottamusmiehiksi asevelvollisuuskutsuntaan Helsingissä, joka alkoi helmikuun 6 p:nä, valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto majuri W. Spären ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin.

Kaupunginvaltuuston edustajain vaali Tukholman kaupungintalon vihkiäisiin ja Tukholmassa pidettyyn kunnallisneuvottelukokoukseen. Tukholman kaupunginvaltuuston kutsusta päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto Tukholman kaupungintalon vihkiäisiin kesäkuun 23 p:nä 1923 ja sen yhteyteen sinne järjestettyyn kunnallisneuvottelukokoukseen saman kuukauden 21 ja 22 p:nä lähettää edustajikseen neljä jäsentään ja valittiin niiksi valtuuston puheenjohtaja lakitieteentohtori L. Ehrnrooth, lääkintäneuvos A. Tollet, professori A. L. Hjelmman ja toimittaja R. Itkonen, joiden matkakulut kaupungin ⁸⁾ oli suoritettava. Sen ohessa oikeutettiin valmisteluvaliokunta valtuuttamaan muitakin valtuutettuja mainituissa tilaisuuksissa edustamaan kaupunkia, kuitenkin sillä ehdolla, ettei kaupungin varoja tätä varten käytetty.

Edustajien vaali Viipurissa pidettyyn kaupunkikokoukseen. Edustajiksi kaupunkikokoukseen Viipurissa syyskuun 13 ja 14 p:nä 1923 valitsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto vtt Ehrnroothin, Lundsonin, Långströmin, Mikkolan, Paloheimon, Tolletin ja Tulenheimon sekä heidän varamiehikseen vtt Leinon, Lindforsin ja R. A. Sillanpään.

Edustajien vaali kokoukseen keskustelemaan Helsingin—Jyväskylän—Haapajärven rautatiesuunnitelmasta. Helsingin kaupungin edustajaksi Jämsän kunnanvaltuutettujen kokoonkutsumaan kokoukseen ⁴⁾ keskustelemaan kysymyksestä Helsingin—Jyväskylän—Haapajärven rautatien aikaansaamisesta valitsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto kanslianjohtajan insinööri J. W. Andersinin. Sen ohessa valtuutettiin valtuuston kysymystä kaupungin kulkulaitosten parantamisesta selvittelemään asettama valiokunta lähettämään kokoukseen yhden tai useampia edustajia; edustajiksi valitsi valiokunta sittemmin vtt Lindforsin ja Tannerin.

Edustajien vaali Hangon kaupungin perustamisen viisikymmenvuotispäivän johdosta pidettyyn juhlaan. Helsingin kaupungin edustajaksi muistojuhlaan, jonka Hangon kaupunki aikoi tammikuun 10 p:nä 1924 toimeenpanna kaupungin perustamisen viisikymmenvuotispäivän johdosta, kaupunginvaltuusto valitsi ¹¹⁾ puheenjohtajansa.

Lausuntoja Suomen kansalaisuus-oikeus-, elinkeino-oikeus- y. m. anomuksista. 65 tapauksessa puolsi ja 11 tapauksessa epäsi kaupunginvaltuusto Suomen kansalaisuus-oikeusanomuksia ¹²⁾; 3 tapauksessa taas ei valtuusto katsonut itsellään olevan syytä lausua mielipidettään tuollaisista hakemuksista. Puoltavat lausunnot koskivat 24 Venäjän kansalaista, joista 6 mooseksen-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 1 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 28. — ³⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 1 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 52. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 3 §. — ⁶⁾ S:n 24. 1. 41 §. — ⁷⁾ S:n 18. 4. 12 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 107. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 8 §. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 22 §. — ¹¹⁾ S:n 19. 12. 27 §. — ¹²⁾ S:n 24. 1. 30 §, 21. 2. 19 §, 18. 4. 19 §, 2. 5. 17 §, 16. 5. 25 §, 13. 6. 29 §, 12. 9. 21 §, 3. 10. 10 § ja 14. 11. 27 §.

uskolaista, 11 Ruotsin, 10 Saksan, 5 Puolan, joista 1 mooseksenuskolainen, 3 Suur-Britannian, 3 Latvian, 3 Norjan, 1 Tanskan, 1 Viron, 1 Espanjan, 1 Tschekko-Slovakian ja 1 Ukrainan kansalaista sekä 1 Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain kansalaista, epäävät taas 10 Venäjän kansalaista, joista 4 mooseksenuskolaista, sekä 1 Ruotsin alamaista.

25 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi¹⁾ myöntymistä ulkomaalaisten kansalaisten anomuksiin saada kaupungissa harjoittaa elinkeinoa; nämä tapaukset koskivat 9 Saksan, 7 Ruotsin, 3 Venäjän, 1 Suur-Britannian, 1 Tanskan, 1 Viron, 1 Kreikan, 1 Norjan ja 1 Puolan kansalaista, viimeainittu mooseksenuskolainen.

Oikeuden myöntämistä harjoittaa vähemmän myrkyllisten aineiden kauppaa puolsi kaupunginvaltuusto 1 tapauksessa²⁾, oikeuden myöntämistä harjoittaa ampuma-aseiden ja ampumatarpeiden kauppaa 1 tapauksessa,³⁾ oikeuden myöntämistä harjoittaa räjähdysaineiden kauppaa 1 tapauksessa⁴⁾ sekä oikeuden myöntämistä harjoittaa rohdoskauppaa niinkään 1 tapauksessa⁵⁾.

Oikeus myydä denaturoituja alkoholipitoisia aineita. 87 tapauksessa, joista 68 koski aikaisemmin myönnetyn oikeuden uusimista, hyväksyi ja 3 tapauksessa kaupunginvaltuusto epäsi tehtyjä anomuksia⁶⁾ saada myydä denaturoituja alkoholipitoisia aineita.

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 5 §, 7. 2. 3 §, 21. 2. 2 §, 21. 3. 3 ja 4 §§, 18. 4. 1 §, 2. 5. 4 §, 16. 5. 1 §, 30. 5. 2 §, 22. 8. 7 §, 12. 9. 3 ja 4 §§, 3. 10. 5 §, 17. 10. 1 ja 2 §§, 31. 10. 1 §, 14. 11. 1 ja 2 §§ sekä 12. 12. 8 §. — ²⁾ S:n 12. 9. 2 §. — ³⁾ S:n 17. 10. 3 §. — ⁴⁾ S:n 31. 10. 4 §. — ⁵⁾ S:n 19. 12. 3 §. — ⁶⁾ S:n 24. 1. 31 §, 21. 2. 20 §, 4. 4. 17 §, 30. 5. 12 §, 30. 5. 13 §, 13. 6. 42 §, 12. 9. 24 §, 3. 10. 25 §, 17. 10. 23 § ja 12. 12. 43 §.